

ΙΔΡΥΜΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΛΑΣΚΑΡΙΔΗ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΛΥΚΕΙΟΥ

2014-2015

ΙΔΡΥΜΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΛΑΣΚΑΡΙΔΗ

ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ 169 & ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ 185 35 ΠΕΙΡΑΙΑΣ ΤΗΛ.: 210 4297540-1-2, FAX: 210 4296024
2ας ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ 36 & ΑΚΤΗΣ ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ 185 35 ΠΕΙΡΑΙΑΣ ΤΗΛ.: 210 4523937

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙΤΗ ΛΑΣΚΑΡΙΔΗ
ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΟΥ 173 185 35 ΠΕΙΡΑΙΑΣ ΤΗΛ.: 210 4100956-7
www.laskaridou.gr e-mail: info@laskaridou.gr

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

2014-2015

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Σας παρουσιάζουμε τα εκπαιδευτικά προγράμματα της ακαδημαϊκής χρονιάς 2014 – 2015, για τους μαθητές της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, τα οποία εμπλουτίστηκαν, ανανεώθηκαν και καλύπτουν όλους τους τομείς των Γραμμάτων και των Επιστημών.

Συγκεκριμένα προτείνονται συνολικά **72 Προγράμματα**, εκ των οποίων **28 για το Γυμνάσιο** και **44 για το Λύκειο**. Οι εισηγήσεις αφορούν στα ενδιαφέροντα και τις ανησυχίες των σημερινών εφήβων, ενώ παράλληλα οι μαθητές των δύο τελευταίων τάξεων του Λυκείου, έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν εξειδικευμένα προγράμματα προκειμένου να ενημερωθούν στα ποικίλα αντικείμενα που πραγματεύεται η Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

Τα Προγράμματα στηρίζουν Ακαδημαϊκοί, Πανεπιστημιακοί Δάσκαλοι, Άνθρωποι των Γραμμάτων και των Τεχνών, Ψυχολόγοι, Παιδαγωγοί, Εμπψυχωτές και Συγγραφείς.

Στην προσπάθεια μας να σταθούμε αρωγοί και υποστηρικτές του εκπαιδευτικού σας έργου, επιθυμία μας είναι για την ακαδημαϊκή χρονιά 2014 – 2015 να δοθεί προτεραιότητα στις αιτήσεις των Λυκείων, με σκοπό να πραγματοποιήσουμε τον μέγιστο δυνατό αριθμό προγραμμάτων έως και τα τέλη Μαρτίου 2015. Γνωρίζουμε ότι το διάστημα αυτό είναι ιδιαίτερος εποικοδομητικό σε αντίθεση με τους τελευταίους μήνες του έτους και το βεβαρημένο πρόγραμμα μαθητών και εκπαιδευτικών του Λυκείου λόγω της προετοιμασίας τους για τις πανελλαδικές εξετάσεις

Διευκρινίζουμε όμως ότι δεν θα απορρίψουμε καμία αίτηση, είτε Γυμνασίου είτε Λυκείου, αλλά πάντα σε συνεννόηση με τους Διευθυντές και τους Υπεύθυνους Καθηγητές θα φροντίσουμε να ανταποκριθούμε στις επιθυμίες των σχολείων.

Όλα ανεξαιρέτως τα Προγράμματα του «Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη», τα οποία απευθύνονται σε μαθητές, εγκρίνονται από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων και παρέχονται δωρεάν. Δεν δίνεται ουδεμίας μορφής διαφημιστικό υλικό και άρτια εκπαιδευμένο προσωπικό επιβλέπει την εξέλιξη των Προγραμμάτων.

Αριθμός έγκρισης Υπουργείου Παιδείας, Διεύθυνσης Σπουδών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης: 107334/Γ2, 10-07-2014.

Οι χώροι του Ιδρύματος, στους οποίους εφαρμόζονται τα Προγράμματα, καλύπτουν όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις ασφάλειας και υγιεινής και είναι πλήρως εξοπλισμένοι με σύγχρονα οπτικοακουστικά μέσα, ενώ υπάρχει και η δυνατότητα πρόσβασης σε μαθητές με κινητικά προβλήματα.

Τα Εκπαιδευτικά Προγράμματα θα πραγματοποιηθούν από τους παρακάτω με αλφαβητική σειρά Εισηγητές Λυκείου

1. **Κώστας Αγγελάκος**, Αν. Καθηγητής Παιδαγωγικών Τμήματος Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου
2. **Μαρία Αδαμοπούλου**, Δημοσιογράφος, Παιδαγωγός
3. **Κώστας Ακρίβος**, Συγγραφέας
4. **Γιάννης Ατζακάς**, Συγγραφέας
5. **Γιώργος Αυγερόπουλος**, Δημοσιογράφος
6. **Κώστας Βαρώτσος**, Καθηγητής Αρχιτεκτονικής Σχολής ΑΠΘ, Γλύπτης
7. **Ιόλη Βιγγοπούλου**, Ερευνήτρια στο Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών
8. **Ρέα Γαλανάκη**, Συγγραφέας
9. **Κατερίνα Γαλάνη**, Δρ. Πανεπιστημίου Οξφόρδης
10. **Σωτήρης Δανέζης**, Δημοσιογράφος
11. **Κική Δημουλά**, Ακαδημαϊκός, Ποιήτρια
12. **Μαρία Ευθυμίου**, Αν. Καθηγήτρια Νεότερης Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών
13. **Μαρία Ζαφειροπούλου**, Μουσειολόγος
14. **Δημήτρης Ζιακόπουλος**, Μαθηματικός, Μετεωρολόγος, Συγγραφέας
15. **Ισίδωρος Ζουργός**, Συγγραφέας
16. **Ευγενία Θάνου**, Γενική Διευθύντρια της Οργάνωσης «Γιατροί του Κόσμου»
17. **Αιμιλία Καραλή**, δ.φ., Συγγραφέας
18. **Ιωάννα Καρυστιάνη**, Συγγραφέας
19. **Ευαγγελία Κογιαννάκη**, Νομικός, Επιμελήτρια Ανηλίκων
20. **Μανώλης Κορρές**, Καθηγητής Δρ. Αρχιτέκτονας – Μηχανικός ΕΜΠ, Dr.h.c.F.U.Berlin
21. **Μάριος Κουκουνάρας-Λιάγκης**, Λέκτορας Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών
22. **Δημήτρης Κούνδουρος**, Εκπαιδευτικός, Γεωλόγος, Περιβαλλοντολόγος
23. **Διονύσης Κριάρης**, Μαθηματικός, Κατασκευαστής Αρχαίων Οργάνων
24. **Πάνος Κυπαρίσσης**, Καθηγητής Υποκριτικής, Σκηνοθέτης, Εκπαιδευτικός
25. **Κωνσταντίνος Κωνσταντόπουλος**, Ηθοποιός, Σκηνοθέτης
26. **Χρύσα Μαλτέζου**, Ακαδημαϊκός, Διευθύντρια Ελληνικού Ινστιτούτου Βυζαντινών & Μεταβυζαντινών Σπουδών της Βενετίας
27. **Αθανάσιος Μαρκόπουλος**, Καθηγητής Βυζαντινής Φιλολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών
28. **Αλέξανδρος Μασσαβέτας**, Συγγραφέας
29. **Νατάσσα Μερκούρη**, Φιλολόγος

30. **Χρίστος Μηλιώνης**, Μαθηματικός
31. **Ξενοφών Μουσάς**, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών
32. **Παναγιώτα Μουτεβελή-Μηνακάκη**, Αν. Καθηγήτρια Τμήματος Χημείας ΕΚΠΑ, Εργαστήριο Οργανικής Χημείας
33. **Νίκος Μπελαβίλας**, Δρ. Αρχιτέκτων – Πολεοδόμος, Επ. Καθηγητής ΕΜΠ
34. **Μαργαρίτα Μυτιληναίου**, Δημοσιογράφος, Ραδιοφωνική παραγωγός
35. **Νομική Παλαιοκρασσά**, Αρχαιολόγος
36. **Ελένη Παναρέτου**, Αν. Καθηγήτρια Θεωρητικής Γλωσσολογίας - Κειμενογλωσσολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών
37. **Μαρία Πάουελ**, Παραγωγός, Σεναριογράφος
38. **Δημήτρης Παπαχρήστος**, Συγγραφέας
39. **Γιούλη Πεζοπούλου**, Φιλολόγος, Ηθοποιός, Δρ. Θεατρολογίας
40. **Γιώργος Πλειός**, Καθηγητής, Πρόεδρος Τμ. Επικοινωνίας και ΜΜΕ Πανεπιστημίου Αθηνών
41. **Βαγγέλης Ραπτόπουλος**, Συγγραφέας
42. **Αθανασία Ρετινιώτη**, Κοινωνική Λειτουργός (Γιατροί του Κόσμου)
43. **Γιάννης Σειραδάκης**, Καθηγητής Αστρονομίας ΑΠΘ
44. **Αικατερίνη Σοφianoπούλου**, MSc in Stress Management, Ψυχολόγος
45. **Αναστασία Σοφianoπούλου**, MSc, PhD, Ψυχολόγος, Διδάκτωρ Κλινικής Ψυχολογίας ΕΚΠΑ
46. **Κωνσταντίνος Στάικος**, Ιστορικός του Βιβλίου, Αρχιτέκτων
47. **Αλέξης Σταμάτης**, Συγγραφέας
48. **Μάνος Στεφανίδης**, Επ. Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών, τ. Επιμελητής της Εθνικής Πινακοθήκης
49. **Δάφνη Στεφανίδου**, Φιλολόγος, MA Πανεπιστήμιο Cambridge, τ. Επιμελήτρια Βυζαντινού Μουσείου, Εκπαιδευτικός
50. **Αλέξανδρος Ταγκούλης**, Ερευνητής και επιστήμονας της Ηλεκτρονικής Μάθησης
51. **Θεοδόσης Τάσιος**, Ομότιμος Καθηγητής ΕΜΠ
52. **Γιώργος Τσιτσιρίγκος**, Εκπαιδευτής Επικοινωνίας
53. **Αναστάσιος Υφαντής**, Κοινωνικός Λειτουργός (Γιατροί του Κόσμου)
54. **Τζελίνα Χαρλαύτη**, Καθηγήτρια Ναυτιλιακής Ιστορίας Ιονίου Πανεπιστημίου
55. **Δέσποινα Χειλά-Μαρκοπούλου**, Ομότιμη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

Όλα τα Προγράμματα παρέχονται δωρεάν
Αιτήσεις δεκτές από 1ης Σεπτεμβρίου
έως και 31 Οκτωβρίου 2014
Έναρξη Προγραμμάτων Δευτέρα, 6 Οκτωβρίου 2014

Η ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΣ, ΠΟΙΗΤΡΙΑ ΚΙΚΗ ΔΗΜΟΥΛΑ ΣΥΝΑΝΤΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΤΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Περιορισμένος αριθμός επισκέψεων

Για το συγκεκριμένο πρόγραμμα δεν δίνεται η δυνατότητα επιλογής ημερομηνίας διεξαγωγής.
Η ημερομηνία διεξαγωγής του προγράμματος θα οριστεί σε συνεννόηση με την κ. Κική Δημουλά.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΑ

Η πρώτη Πανεπιστημιακή Βιβλιοθήκη στον αρχαίο κόσμο

(Β', Γ' τάξεις) Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90'

Εισηγητής: Κωνσταντίνος Στάικος, Ιστορικός του Βιβλίου, Αρχιτέκτων

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ;

Ορισμός, στόχος και κλάδοι της ιστορίας. Πηγές και μεθοδολογία (έγγραφα, σφραγίδες, νομίσματα, οικόσημα, μνημεία). Εφόδια και έργο τον ιστορικού. Τι μας προσφέρει η γνώση του παρελθόντος.

Ομάδα: 40–60 μαθητές, διάρκεια 90'

Εισηγήτρια: Χρύσα Μαλτέζου, Ακαδημαϊκός, Διευθύντρια Ελληνικού Ινστιτούτου Βυζαντινών & Μεταβυζαντινών Σπουδών της Βενετίας

ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΙΗΓΗΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Γνωριμία και γνώση για τους τόπους, τα μνημεία, τους ανθρώπους στη ΝΑ.

Ευρώπη και την Ανατολική Μεσόγειο 15ος-20ός αιώνας

Ομάδα: 40 μαθητών, διάρκεια 60'

Εισηγήτρια: Ιόλη Βιγοπούλου, Ερευνήτρια στο Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών

ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥ ΑΠΟΚΑΛΟΥΜΕΝΟΥ «ΠΡΩΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΟΥΜΑΝΙΣΜΟΥ»

(Β΄ τάξη) Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητής: Αθανάσιος Μαρκόπουλος, Καθηγητής Βυζαντινής Φιλολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών

Η ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγήτρια: Δέσποινα Χειλά-Μαρκοπούλου, Ομότιμη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΓΡΑΠΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Φτιάχνοντας κείμενα

Ομάδα: 50 μαθητών, διάρκεια 90΄

Εισηγήτρια: Ελένη Παναρέτου, Αν. Καθηγήτρια Θεωρητικής Γλωσσολογίας - Κειμενογλωσσολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών

ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΠΟΙΗΣΗ

Κλειδιά για την ερμηνεία της ποίησης

Ομάδα: 40 μαθητών, διάρκεια 90΄

Εισηγήτρια: Ελένη Παναρέτου, Αν. Καθηγήτρια Θεωρητικής Γλωσσολογίας - Κειμενογλωσσολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών

ΑΠΟΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΩΝΤΑΣ ΤΑ ΠΟΙΚΙΛΑ «ΚΕΙΜΕΝΑ» ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

(Α΄, Β΄ τάξεις) Ομάδα: 40 μαθητών, διάρκεια 90΄

Εισηγητές: Κώστας Αγγελάκος, Αν. Καθηγητής Παιδαγωγικών Τμ. Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου Νατάσσα Μερκούρη, Φιλολόγος

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΜΕ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Γιάννης Ατζακάς, Ρέα Γαλανάκη, Ισίδωρος Ζουργός, Ιωάννα Καρυστιάνη, Αλέξανδρος Μασσαβέτας, Δημήτρης Παπαχρήστος, Βαγγέλης Ραπτόπουλος, Αλέξης Σταμάτης

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ

(Α΄, Β΄ τάξεις) Ομάδα: 40 μαθητών, διάρκεια 90΄

Εισηγητής: Κώστας Ακρίβος, Συγγραφέας

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Προσεγγίζοντας τα μαθηματικά μέσα από τις σελίδες λογοτεχνικών κειμένων

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητής: Χρίστος Μηλιώνης, Μαθηματικός

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

Εισαγωγή στο θέατρο, θεατρική προσέγγιση της Αντιγόνης του Σοφοκλή

(Β΄ τάξη) Ομάδα: 40 μαθητών, διάρκεια 120΄

Εισηγητής: Πάνος Κυπαρίσσης, Καθηγητής Υποκριτικής, Σκηνοθέτης, Εκπαιδευτικός

ΥΠΟΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗ

Τα πρώτα βήματα προσέγγισης ενός κειμένου με σκοπό την κατανόησή του και την πιθανή παρουσίασή του από σκηνής

(Β΄, Γ΄ τάξεις) Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητής: Κωνσταντίνος Κωνσταντόπουλος, Ηθοποιός, Σκηνοθέτης

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Ένα κάθιστο βλέμμα

(Β΄, Γ΄ τάξεις) Ομάδα: 40 μαθητών, διάρκεια 90΄

Εισηγήτρια: Μαρία Πάουελ, Παραγωγός, Σεναριογράφος

ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝΤΑΣ ΕΝΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΑΞΗ

(Α΄, Β΄ τάξεις) Ομάδα: 40 μαθητών, διάρκεια 90΄

Εισηγητές: Κώστας Αγγελάκος, Αν. Καθηγητής Παιδαγωγικών Τμ. Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου
Νατάσσα Μερκούρη, Φιλολόγος

ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝΤΑΣ ΕΝΑ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 120΄

Εισηγητής: Γιώργος Αυγερόπουλος, Δημοσιογράφος

ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ: ΣΧΕΣΕΙΣ ΑΜΦΙΔΡΟΜΕΣ;

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγήτρια: Μαρία Αδαμοπούλου, Δημοσιογράφος, Παιδαγωγός

«ON AIR» ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΣΗΜΕΡΑ

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγήτρια: Μαργαρίτα Μυτιληναίου, Δημοσιογράφος, Ραδιοφωνική παραγωγός

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ: ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

(Β΄, Γ΄ τάξεις) Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητής: Γιώργος Πλειός, Καθηγητής, Πρόεδρος Τμ. Επικοινωνίας και ΜΜΕ Πανεπιστημίου Αθηνών

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ ΕΚΤΟΣ ΣΥΝΟΡΩΝ

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητής: Σωτήρης Δανέζης, Δημοσιογράφος

ΕΛ ΓΚΡΕΚΟ – ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΕΡΔΙΚΙΔΗΣ

Η χειρωνακτική της Τέχνης

Ομάδα: 40 μαθητές, διάρκεια 60΄

Εισηγητές: Μάνος Στεφανίδης, Επίκουρος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών,
τ. Επιμελητής της Εθνικής Πινακοθήκης
Δάφνη Στεφανίδου, Φιλολόγος, ΜΑ Πανεπιστήμιο Cambridge, τ. Επιμελήτρια
Βυζαντινού Μουσείου, Εκπαιδευτικός

ΜΙΑ ΠΕΡΙΠΤΕΤΕΙΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

(Β΄, Γ΄ τάξεις) Ομάδα: 60 – 80 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητής: Κώστας Βαρώτσος, Καθηγητής Αρχιτεκτονικής Σχολής ΑΠΘ, Γλύπτης

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ (ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗ) ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγήτρια: Ευαγγελία Κογιαννάκη, Νομικός, Επιμελήτρια Ανηλίκων

ΟΙ ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΣΤΟΥΣ ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΥΣ

Ένα φείραμα που πραγματοποιήθηκε στα Καταστήματα Κράτησης Νέων Ανλίων

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγήτρια: Γιούλη Πεζοπούλου, Φιλολόγος, Ηθοποιός, Δρ. Θεατρολογίας

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΕΛΙΚΑ Η ΧΕΙΡΟΤΕΡΗ ΜΟΡΦΗ ΒΙΑΣ

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητής: Μάριος Κουκουνάρας – Λιάγκης, Λέκτορας Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΗΜΕΡΑ Ο ΘΕΟΣ;

Μια κοινωνιολογική και ιστορική ματιά τον ρόλο των θρησκειών στον μοντέρνο κόσμο μας

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητής: Μάριος Κουκουνάρας-Λιάγκης, Λέκτορας Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Εξερευνώντας τα όρια της ελεύθερης επιλογής

Ομάδα: 40 – 50 μαθητές, διάρκεια 120΄

Εισηγητής: Γιώργος Τσιτσιρίγκος, Εκπαιδευτής Επικοινωνίας

ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΟΥ ΣΤΗ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ

Οι έννοιες αλληλεγγύη, ανθρωπισμός και σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα

Ομάδα: 40 μαθητών, διάρκεια 90΄

Εισηγητές: Ευγενία Θάνου, Γενική Διευθύντρια της Οργάνωσης «Γιατροί του Κόσμου»
Αθανασία Ρετινιώτη, Κοινωνική Λειτουργός
Αναστάσιος Υφαντής, Κοινωνικός Λειτουργός

ΑΓΧΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ; ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΤΟ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΩ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΕΡΑ

Ομάδα: 30 μαθητών, διάρκεια 90΄

Εισηγήτριες: Αναστασία Σοφianoπούλου, MSc, PhD, Ψυχολόγος, Διδάκτωρ Κλινικής Ψυχολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών
Αικατερίνη Σοφianoπούλου, MSc in Stress Management, Ψυχολόγος

ΜΑΘΑΙΝΩ ΝΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΩ ΚΑΙ ΝΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΖΟΜΑΙ ΤΟΝ ΘΥΜΟ ΜΟΥ

Ομάδα: 30 μαθητών, διάρκεια 90΄

Εισηγήτρια: Αναστασία Σοφianoπούλου, MSc, PhD, Ψυχολόγος, Διδάκτωρ Κλινικής Ψυχολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

(Β΄, Γ΄ τάξεις) Ομάδα: 60 – 80 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητής: Θεοδόσης Τάσιος, Ομότιμος Καθηγητής ΕΜΠ

Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΠΟΛΕΩΣ

(Β΄, Γ΄ τάξεις) Ομάδα: 60 – 80 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητής: Μανώλης Κορρές, Καθηγητής Δρ. Αρχιτέκτονας – Μηχανικός Εθνικού Μετσόβειου Πολυτεχνείου Dr. h. c. F. U. Berlin, Μέλος Επιτροπής Συντήρησης Μνημείων Ακροπόλεως

Ο ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ: ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητές: Γιάννης Σειραδάκης, Καθηγητής Αστρονομίας ΑΠΘ
Ξενοφών Μουσάς, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών
Μαρία Ζαφειροπούλου, Μουσειολόγος
Νομική Παλαιοκρασσά, Αρχαιολόγος
Διονύσης Κριάρης, Μαθηματικός, Κατασκευαστής Αρχαίων Οργάνων

ΠΕΙΡΑΙΑΣ ΕΝΑ ΛΙΜΑΝΙ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΔΥΟ ΚΟΣΜΟΥΣ

Ομάδα: 40 - 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητής: Νίκος Μπελαβίλας, Δρ. Αρχιτέκτων – Πολεοδόμος, Επ. Καθηγητής ΕΜΠ

ΣΤΕΡΕΟΧΗΜΕΙΑ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ ΕΝΩΣΕΩΝ - Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΦΡΑΣΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

(Β΄, Γ΄ τάξεις) Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγήτρια: Παναγιώτα Μουτεβελή-Μηνακάκη, Αν. Καθηγήτρια Τμήματος Χημείας Πανεπιστημίου Αθηνών, Εργαστήριο Οργανικής Χημείας

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Περιορισμοί και ορθή χρήση. Πνευματικά δικαιώματα και Ανοικτοί Εκπαιδευτικοί Πόροι

(Β΄, Γ΄ τάξεις) Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητής: Αλέξανδρος Ταγκούλης, Ερευνητής και επιστήμονας της Ηλεκτρονικής Μάθησης

ΟΥΡΚΤΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητής: Δημήτρης Κούνδουρος, Εκπαιδευτικός, Γεωλόγος, Περιβαλλοντολόγος

ΚΑΙΡΟΣ ΚΑΤΑ ΒΟΥΛΗΣΗ

Από τους καινούς και τις αναθυμιάσεις των ψρώτων βροχοφοιών ως τη σωσρά των νεφών με χημικές ουσίες και τη χρήση ηλεκτρομαγνητικών κυμάτων

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητής: Δημήτρης Ζιακόπουλος, Μαθηματικός, Μετεωρολόγος, Συγγραφέας

Η ΘΑΛΑΣΣΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ομάδα: 40 μαθητών, διάρκεια 90΄

Εισηγήτριες: Τζελίνα Χαρλαύτη, Καθηγήτρια Ναυτιλιακής Ιστορίας Ιονίου Πανεπιστήμιου
Κατερίνα Γαλάνη, Δρ. Πανεπιστημίου Οξφόρδης

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ ΚΑΙ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ

Ομάδα: 40 μαθητών, διάρκεια 90΄

Εισηγήτριες: Τζελίνα Χαρλαύτη, Καθηγήτρια Ναυτιλιακής Ιστορίας Ιονίου Πανεπιστήμιου
Κατερίνα Γαλάνη, Δρ. Πανεπιστημίου Οξφόρδης

ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΝΑΥΤΟΤΟΠΟΙ

Τα νησιά με τη μεγάλη ναυτική παράδοση στο Αιγαίο και το Ιόνιο

Ομάδα: 40 μαθητών, διάρκεια 90΄

Εισηγήτριες: Τζελίνα Χαρλαύτη, Καθηγήτρια Ναυτιλιακής Ιστορίας Ιονίου Πανεπιστήμιου
Κατερίνα Γαλάνη, Δρ. Πανεπιστημίου Οξφόρδης

ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΑ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗΝ 28^η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940

ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΗΣ ΜΝΗΜΗΣ

Όταν το φαρόν συναντά το φαρελθόν

Το πρόγραμμα θα διεξαχθεί από 15– 24 Οκτωβρίου 2014

Ομάδα: 60 – 90 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγήτρια: Αιμιλία Καραλή, δ.φ., Συγγραφέας

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗΝ 25^η ΜΑΡΤΙΟΥ 1821

ΘΕΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

Το πρόγραμμα θα διεξαχθεί από 16 – 23 Μαρτίου 2015

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγήτρια: Μαρία Ευθυμίου, Αν. Καθηγήτρια Νεότερης Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών

Υπεύθυνη Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων: Καλή Κυπαρίσση

Τηλ. επικοινωνίας: 210 4297540 -1 – 2, Fax: 210 4296024

Ηλεκτρονική διεύθυνση: info@laskaridou.gr

Ιστοσελίδα: www.laskaridou.gr

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΛΥΚΕΙΟΥ

Όλα τα Προγράμματα παρέχονται δωρεάν
Αιτήσεις δεκτές από 1ης Σεπτεμβρίου
έως και 31 Οκτωβρίου 2014
Έναρξη Προγραμμάτων Δευτέρα, 6 Οκτωβρίου 2014

Η ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΣ, ΠΟΙΗΤΡΙΑ ΚΙΚΗ ΔΗΜΟΥΛΑ ΣΥΝΑΝΤΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΤΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Περιορισμένος αριθμός επισκέψεων

Για το συγκεκριμένο πρόγραμμα δεν δίνεται η δυνατότητα επιλογής ημερομηνίας διεξαγωγής.
Η ημερομηνία διεξαγωγής του προγράμματος θα οριστεί σε συνεννόηση με την κ. Κική Δημουλά.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΑ

Η πρώτη Πανεπιστημιακή Βιβλιοθήκη στον αρχαίο κόσμο

(Β', Γ' τάξεις) Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90'

Εισηγητής: Κωνσταντίνος Στάικος, Ιστορικός του Βιβλίου, Αρχιτέκτων

Η αρχαία ελληνική εκπαίδευση των κλασικών χρόνων, χρονολογείται από την εποχή που εκπρόσωποι της κοινότητας των φυσικών φιλοσόφων από την Ιωνία άρχισαν να επισκέπτονται την Αθήνα, να εντάσσονται στον κύκλο του Περικλή και να προβάλλουν τις κοσμολογικές θεωρίες τους (μέσα του 5ου αιώνα π.Χ.). Από τότε, επίσης, η Αθήνα άρχισε να γίνεται πεδίο δράσης των λεγόμενων Σοφιστών, οι οποίοι, προερχόμενοι από όλα τα μέρη του ελληνικού κόσμου, επέλεξαν να προβάλλουν τις ιδέες τους στο αθηναϊκό μαθητευόμενο κοινό, καθώς στην Αθήνα ως τότε δεν υπήρχε κανένα εκπαιδευτικό σύστημα με επίσημο χαρακτήρα. Έτσι, οι ιδιωτικές και επί πληρωμή «σχολές» που ίδρυσαν οι σοφιστές δημιούργησαν αναστάτωση στον πνευματικό κόσμο της Αθήνας και διαχώρισαν τους διανοούμενους σε σοφιστές και πολέμιους της εριστικής φιλοσοφίας τους.

Μετά τον θάνατο του Σωκράτη το 399 π.Χ., δημιουργήθηκαν δύο επίσημες σχολές, πανεπιστημιακού χαρακτήρα θα λέγαμε σήμερα, του Ισοκράτη (389 π.Χ.) και της Ακαδημίας (387 π.Χ.). Οι δύο αυτές σχολές είχαν ως κοινό χαρακτηριστικό την αντισοφιστική

τους πολιτική, διέφεραν όμως και μεταξύ τους με την προσήλωση του Ισοκράτη στην καλλιέργεια της ρητορικής τέχνης και του Πλάτωνα στη συνέχιση της σωκρατικής φιλοσοφίας.

Από την εποχή του Σωκράτη, μέσα του 5ου αιώνα π.Χ., μπορούμε να χρονολογήσουμε και την ανάδειξη του παπύρινου κυλίνδρου, δηλαδή του βιβλίου, ως το κατεξοχήν εργαλείο της εκπαίδευσης. Οι πρώτες ιδιωτικές βιβλιοθήκες και συλλογές γραπτών κειμένων, θα καταλήξουν να αντιπροσωπεύουν μεγάλες συλλογές βιβλίων όλης της προσωκρατικής και σοφιστικής φιλοσοφίας, όπως και σημείο αναφοράς όσων καταπιάστηκαν με την καλλιέργεια της μαθηματικής και αστρονομικής επιστήμης. Η πρώτη

πανεπιστημιακού επιπέδου βιβλιοθήκη που συγκροτήθηκε στον κόσμο είναι η βιβλιοθήκη της Ακαδημίας, που αντιπροσωπεύει: την αρχαία πνευματική ελληνική παράδοση, την εργογραφία του ίδιου του Πλάτωνα σε μορφή Διαλόγων και την εκδοτική δραστηριότητα των μαθητών της Ακαδημίας. Ενώ, ταυτόχρονα, από αρχιτεκτονικής άποψης προσαρμόστηκε ο σχεδιασμός του Γυμνασίου σε οικοδόμημα που είχε ως επίκεντρο και επίσημη αίθουσα τη Βιβλιοθήκη.

- Προβολή υλικού

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ;

Ορισμός, στόχος και κλάδοι της ιστορίας. Πηγές και μεθοδολογία (έγγραφα, σφραγίδες, νομίσματα, οικίσματα, μνημεία). Εφόδια και έργο του ιστορικού. Τι μας προσφέρει η γνώση του παρελθόντος.

Ομάδα: 40–60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγήτρια: Χρύσα Μαλτέζου, Ακαδημαϊκός, Διευθύντρια Ελληνικού Ινστιτούτου Βυζαντινών & Μεταβυζαντινών Σπουδών της Βενετίας

Βαθύτερος στόχος της ιστορίας είναι η αντικειμενική αλήθεια. Την αλήθεια αυτή την προσεγγίζει ο ιστορικός, παρακολουθώντας όλα τα ίχνη της ανθρώπινης δραστηριότητας, εξετάζοντας τον τρόπο ζωής των ανθρώπων, τις ανάγκες τους, την κοινωνική τους οργάνωση, την πολιτική και οικονομική τους κατάσταση, τις σχέσεις τους με άλλες ανθρώπινες ομάδες, τις ιδέες, τις καλλιτεχνικές ροπές και τα αισθήματά τους. Ιστορία είναι η γνωριμία του ανθρώπου από τον άνθρωπο στην υπηρεσία των άλλων ανθρώπων. Ο ρόλος του ιστορικού είναι να αναζητεί τις αιτίες, να καταλαβαίνει και να εξηγεί το ιστορικό γίνεσθαι.

Πηγές ονομάζουμε το παντοίο υλικό, από όπου είναι δυνατόν να αντλήσουμε πληροφορίες για το παρελθόν. Οι πηγές διακρίνονται σε άμεσες και έμμεσες. Οι άμεσες πηγές είναι ή γραπτά κείμενα (έγγραφα) ή κατάλοιπα ιστορικών γεγονότων (σφραγίδες, επιγραφές, νομίσματα, μνημεία, ανασκαφικά ευρήματα). Έμμεσες πάλι πηγές είναι εκείνες που είτε από πρόθεση είτε ως προϊόντα του πνευματικού βίου μιας εποχής μας προσφέρουν ειδήσεις γι' αυτήν (χρονικά, ιστοριογραφίες, χάρτες, σχέδια, ρητορικοί λόγοι, έπη, μυθιστορήματα).

Ποιο είναι το έργο του ιστορικού: η ερμηνεία των ιστορικών φαινομένων, η ιδεολογική χρήση της ιστορίας, ο παραδοσιακός ιστορικός, οι σύγχρονες τάσεις.

Η μελέτη του παρελθόντος οδηγεί στην αυτοσυνειδησία. Τι αποκτούμε από την αυτοσυνειδησία και ως ποιο σημείο η ιστορία βοηθά το παρόν;

ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΙΗΓΗΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Γνωριμία και γνώση για τους τόπους, τα μνημεία, τους ανθρώπους στη ΝΑ. Ευρώπη και την Ανατολική Μεσόγειο 15ος-20ός αιώνας

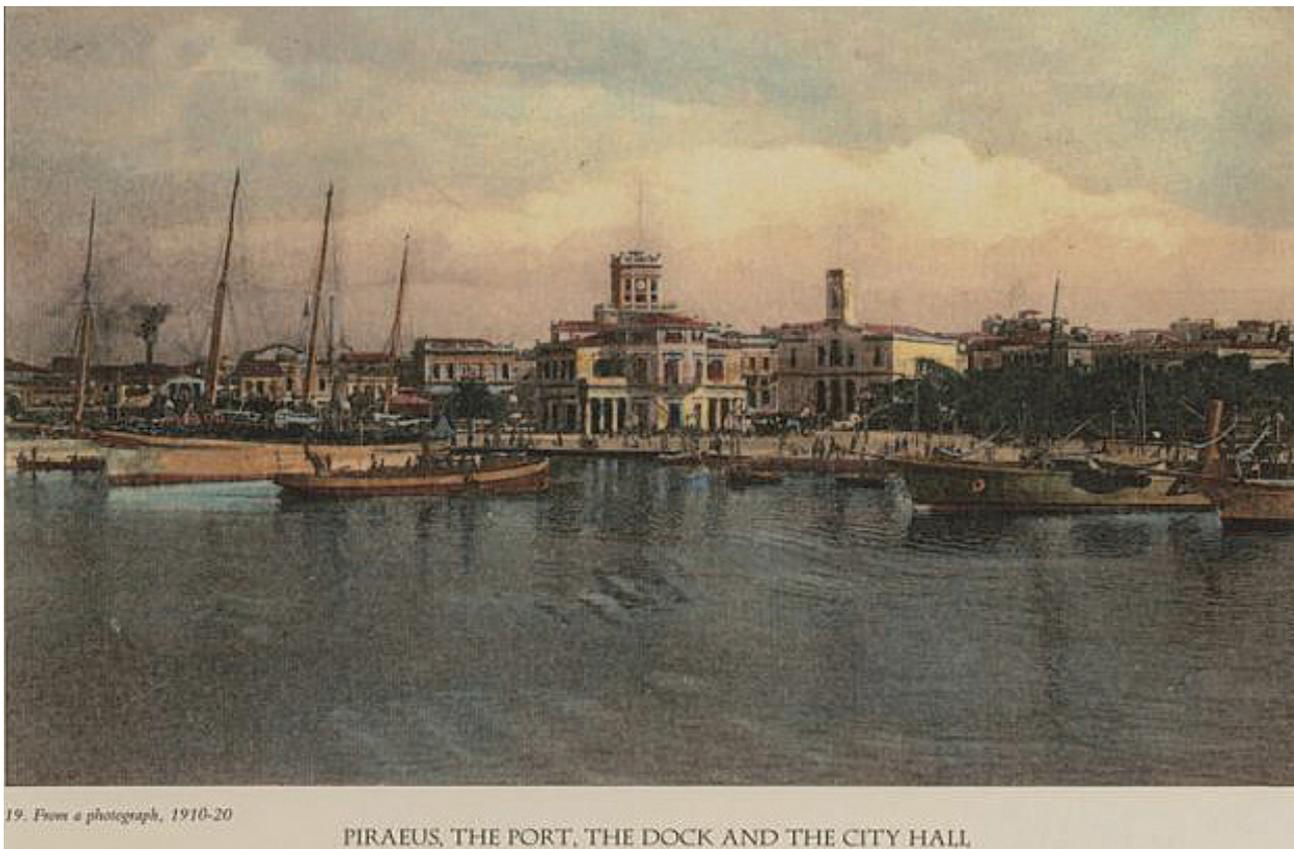
Ομάδα: 40 μαθητών, διάρκεια 60΄

Εισηγήτρια: Ιόλη Βιγγοπούλου, Ερευνήτρια στο Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών

Περιηγητικά έργα θεωρούμε τα κείμενα και τις εικόνες, τα οποία μας κληροδότησε κάθε Δυτικοευρωπαίος ταξιδιώτης, ο οποίος κατέθεσε την εμπειρία ή τη γνώση ή το όραμά του ταξιδεύοντας ή περιγράφοντας τον χώρο της Μεσογείου και της Νοτιοανατολικής Ευρώπης από τον 15ο έως τον 20ό αιώνα.

Η πρόσληψη λοιπόν του χώρου και των ανθρώπων στους τόπους αυτούς ακολούθησε πιστά το παλιρροϊκό κύμα όλων των πνευματικών, πολιτικών και πολιτιστικών ρευμάτων που στη διάρκεια του 15ου έως τον 20ό αιώνα παρέσυραν τους Ευρωπαίους στο μεγάλο παιχνίδι της Ιστορίας. Τα περιηγητικά έργα προβάλλουν συνεπώς με τα κείμενα και τις εικόνες τους, το «πώς η Ευρώπη έβλεπε» σε κάθε ιστορική συγκυρία τους

τόπους, τους ανθρώπους και τα μνημεία που συναντούσαν κατά τη διάρκεια των ταξιδιών τους οι περιηγητές. Το εικονογραφικό υλικό που συνοδεύει τις περιηγητικές εκδόσεις αποτελεί ένα πλούσιο και ποικιλόμορφο υλικό (χαρακτικά, σχέδια, φωτογραφίες κ.ά.) και πολύτιμη πηγή πληροφοριών για την ιστορία του χώρου και των λαών.

Η ιστοσελίδα «TRAVELOGUES – Με το βλέμμα των περιηγητών» του «Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη» –πανόραμα της περιηγητικής εικονογραφίας για τον ευρύτερο χώρο, όπου έδρασαν και οι Έλληνες, στη διάρκεια των πέντε τελευταίων αιώνων– προβάλλει, για πρώτη φορά, εμπειριστατωμένα και τεκμηριωμένα το σύνολο σχεδόν του εικονογραφικού υλικού που προέρχεται από περιηγητικές εκδόσεις. Το πολύτιμο αυτό υλικό, κατηγοριοποιημένο και ταξινομημένο, παραδίδεται για να αξιοποιηθεί κυρίως σαν εκπαιδευτικό εποπτικό υλικό.

- Περιηγητές και περιηγητικό ρεύμα: χώρος, τα δρομολόγια, τα ενδιαφέροντα
- Οι σημαντικές εκδόσεις, το περιεχόμενό τους
- Η εικονογράφηση και η εξέλιξή της (σχέδια, χαρακτικά, φωτογραφίες, χάρτες κ.λπ.)
- Τα θέματα (τόποι, αρχαιολογικές τοποθεσίες, μνημεία, άνθρωποι, δραστηριότητες)
- Πλοήγηση στην ιστοσελίδα Travelogues, παραδείγματα θεματικής αναζήτησης

ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥ ΑΠΟΚΑΛΟΥΜΕΝΟΥ «ΠΡΩΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΟΥΜΑΝΙΣΜΟΥ»

(Β΄ τάξη) Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητής: Αθανάσιος Μαρκόπουλος, Καθηγητής Βυζαντινής Φιλολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών

Μετά τη λήξη της Εικονομαχίας (842 μ. Χ.) η Βυζαντινή Αυτοκρατορία, απελευθερωμένη από τη θρησκευτική, κατά κύριο λόγο, αυτή διαμάχη, προχωρεί σε μια διαφορετική προσέγγιση της καθημερινής της πρακτικής. Νέα σχολεία ιδρύονται, «Πανεπιστήμια» ανοίγουν τις πόρτες τους και μάλιστα με κρατική πρωτοβουλία, αντιγράφονται χειρόγραφα των κλασικών συγγραφέων και γενικά αποτυπώνεται στην πνευματική ζωή το έντονο ενδιαφέρον για το παρελθόν, ιδιαίτερα το κλασικό. Το Βυζάντιο αρχίζει να λειτουργεί ως πνευματικός φάρος στους γείτονές του, δημιουργώντας τη «Βυζαντινή Κοινοπολιτεία» των εθνών, η οποία

πολύ γρήγορα θα αποφέρει καρπούς. Το πνευματικό αυτό κίνημα, το οποίο έχει και τα χαρακτηριστικά ενός νέου κόσμου που αφήνει πίσω του το παρελθόν και βρίσκεται σε αναζήτηση νέων τρόπων και μεθόδων, έχει την ενίσχυση της Μακεδονικής Δυναστείας, η οποία θα ηγηθεί του Βυζαντίου από το 867 μ.Χ.. Στις μεγάλες μορφές του Πρώτου Βυζαντινού Ουμανισμού συγκαταλέγονται ο πατριάρχης Φώτιος, ο Λέων φιλόσοφος ή μαθηματικός, ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Ζ΄ ο Πορφυρογέννητος (949 - 959 μ.Χ.) και πολλοί άλλοι.

Η ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγήτρια: Δέσποινα Χειλά-Μαρκοπούλου, Ομότιμη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών

Είναι γνωστό ότι η γλώσσα, σύμφωνα με τις θέσεις της σύγχρονης γλωσσικής επιστήμης, δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ομοιόμορφο και στατικό φαινόμενο, καθώς, παρά τον συστηματικό χαρακτήρα της, δεν είναι ομοιογενής ούτε μένει αδιαφοροποίητη στο χρόνο. Αντίθετα, ως ένας ζωντανός οργανισμός σε διαρκή κίνηση και εξέλιξη, υπόκειται σε συνεχή μεταβολή, ανανέωση και προσαρμογή στις εκάστοτε εκφραστικές και επικοινωνιακές ανάγκες των ομιλητών. Αποτέλεσμα αυτών των διαρκών εξελικτικών τάσεων κάθε γλώσσας, σε συνδυασμό με την επίδραση και εξωγλωσσικών παραγόντων (π.χ. του εξωτερικού δανεισμού μέσω της επαφής των γλωσσών), είναι η ανάπτυξη δυναμικών με τη μορφή **ποικιλιών** σε όλα τα επίπεδά της, από τους φθόγγους και τη μορφολογία των λέξεων μέχρι τη συντακτική δομή και το λεξιλόγιο.

Η ελληνική γλώσσα με τη μακρόχρονη και περιπετειώδη πορεία της εμφανίζει σήμερα ένα πλήθος ποικιλιών που έχει στη διάθεσή του ο ομιλητής, για να εκπληρώσει τις κάθε είδους επικοινωνιακές του ανάγκες, αρκεί να έχει κατάλληλα εκπαιδευτεί. Είναι προφανές ότι ο χώρος αυτής της συνάντησης πρέπει να είναι το σχολείο που καλείται και προκαλείται να εξισορροπήσει ανάμεσα αφενός στην εναλλακτικότητα των στοιχείων και δομών του συστήματος της ελληνικής γλώσσας αλλά και των γεωγραφικών και κοινωνικών ποικιλιών που παρεισφρέουν και αφετέρου στην επιλογή μιας επίσημης (γραπτής κυρίως) πρότυπης μορφής που πρέπει να διδαχθεί.

Γιατί επιλέξαμε αυτό το θέμα;

Παρόλο που τα τελευταία χρόνια η πολυμορφία της Ελληνικής έχει ενσωματωθεί στη διδακτέα ύλη του Λυκείου, είναι τόσο σύνθετο και τόσο ευρύ θέμα, που πάντα αφήνει περιθώρια για προβληματισμό και

συζήτηση με μαθητές και δασκάλους, με δεδομένη τη σύγχυση που συχνά παρατηρείται στον προφορικό και γραπτό λόγο των μαθητών αλλά και με δεδομένο το ενδιαφέρον των εκπαιδευτικών, που αναζητούν τρόπους σωστής αντιμετώπισης καθώς και των ειδικών ερευνητών, που προσπαθούν να απαντήσουν σε ερωτήματα όπως:

Γιατί υπάρχουν και τι σημαίνουν οι ακόλουθες εναλλαγές της Ελληνικής: (ε)χθές/(ε)χτές, εννέα/εννιά, εβδομάδα/βδομάδα, διώχνω/(επι)διώκω, μιλώ/μιλάω, μιλούσα/μίλαγα διεθνής-διεθνούς/διεθνή, ασχολούμουν/ασχολιόμουν, ο/η ψήφος, προσφάτως/πρόσφατα, αμέσως/άμεσα, δεμένος αλλά (συν)δεδεμένος, περασμένος/πεπερασμένος, φτωχότερος/πιο φτωχός, ψηλότερος απ' αυτόν/ψηλότερός του, φιλμ/ταινία, κομπιούτερ/υπολογιστής, κ.ο.κ.

Ποια η σχέση της ποικιλίας με παραμέτρους όπως: γραπτός - προφορικός λόγος, διμορφία ή διττή παράδοση της γλώσσας, γεωγραφική διάσπαση, κοινωνιόλεκτοι (π.χ. γλώσσα νεολαίας- μια μορφή γλώσσας ιδιαίτερα δημιουργική, επινοητική και συχνά περιπαικτική- γλώσσα κομματική κ.λπ.).

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΓΡΑΠΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Φτιάχνοντας κείμενα

Ομάδα: 50 μαθητών, διάρκεια 90΄

Εισηγήτρια: Ελένη Παναρέτου, Αν. Καθηγήτρια Θεωρητικής Γλωσσολογίας - Κειμενογλωσσολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών

Η παραγωγή κειμένων βρίσκεται στο επίκεντρο της διδασκαλίας της Νεοελληνικής γλώσσας σε όλες τις τάξεις του Γυμνασίου και Λυκείου, στις οποίες οι μαθητές διδάσκονται τη δομή, τη διάρθρωση και τα γλωσσικά χαρακτηριστικά διαφορετικών κειμενικών ειδών όπως τα περιγραφικά, αφηγηματικά και επιχειρηματολογικά κείμενα.

Η κειμενοκεντρική αυτή προσέγγιση της διδασκαλίας της γλώσσας και η έμφαση στη διδασκαλία παραγωγής διαφορετικών κειμενικών ειδών αποτελεί μια σημαντική θετική εξέλιξη ως προς το περιεχόμενο του γλωσσικού μαθήματος, γιατί προσφέρει στους μαθητές ένα σημαντικό εφόδιο για την πραγματική μετασχολική ζωή τους, στην οποία η ικανότητα παραγωγής αποτελεσματικών προφορικών και γραπτών κειμένων αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επίτευξη των στόχων τους.

Ο σκοπός του προγράμματος είναι διπλός:

A) Να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές ότι η παραγωγή κειμένων δεν είναι απλώς ένα ακόμη σχολικό μάθημα, το οποίο μπορεί να μην τους χρησιμεύσει στη ζωή τους, αλλά ότι αντίθετα σε κάθε τους βήμα θα παράγουν κείμενα για να πετύχουν τους στόχους τους. Όταν θα καταθέσουν βιογραφικό σημείωμα και θα περάσουν από συνέντευξη για να ζητήσουν δουλειά, όταν στη δουλειά τους θα γράψουν μια εισήγηση, μια έκθεση πεπραγμένων, μια εγκύκλιο ή ένα δικόγραφο θα κληθούν να παραγάγουν ένα κείμενο, από την αποτελεσματικότητα του οποίου θα κριθεί η επίτευξη του στόχου τους. Αλλά και στην προφορική τους επικοινωνία κάθε φορά που θα αναπτύσσουν τις απόψεις τους για να πείσουν τον συνομιλητή τους, πάλι κείμενα θα παράγουν.

B) Να ανακαλύψουν καθοδηγούμενοι από την εισηγήτρια τη δομή, τα γλωσσικά χαρακτηριστικά και τους στόχους διαφορετικών κειμένων, να κρίνουν την αποτελεσματικότητά τους και στη συνέχεια να δημιουργήσουν οι ίδιοι κατά ομάδες διαφορετικά προφορικά και γραπτά κείμενα πάνω στο ίδιο θέμα υιοθετώντας διαφορετικούς ρόλους όπως του δημοσιογράφου, του επιστήμονα, του διαφημιστή ή του λογοτέχνη.

Είναι προφανές ότι το Πρόγραμμα δεν είναι μια διάλεξη ή ένας μονόλογος της εισηγήτριας αλλά στηρίζεται στη συμμετοχή των ίδιων των μαθητών, οι οποίοι θα δημιουργήσουν κείμενα εφαρμόζοντας στην πράξη όσα οι ίδιοι ανακάλυψαν σχετικά με τη δομή των κειμένων αλλά και όσα έχουν διδαχτεί στο σχολείο.

ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΠΟΙΗΣΗ

Κλειδιά για την ερμηνεία της ποίησης

Ομάδα: 40 μαθητών, διάρκεια 90΄

Εισηγήτρια: Ελένη Παναρέτου, Αν. Καθηγήτρια Θεωρητικής Γλωσσολογίας-Κειμενογλωσσολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών

Σκοπός του σεμιναρίου είναι να δείξει στους μαθητές πώς να προσεγγίζουν ερμηνευτικά τη σύγχρονη ποίηση ανιχνεύοντας τα ερμηνευτικά κλειδιά που βρίσκονται στη γλώσσα των ποιημάτων.

Δεδομένου ότι το ποιητικό περιεχόμενο καταφεύγει στη γλώσσα για να πάρει μορφή, το ποιητικό νόημα κρύβεται στη γλωσσική διατύπωση του ποιήματος και μπορεί να αποκωδικοποιηθεί με την ανάλυση της γλώσσας αυτής βάσει αρχών και μοντέλων που έχουν διατυπωθεί από ερευνητές του ύφους και της ποιητικής.

Οι μαθητές που ανακαλύπτουν με την καθοδήγηση της εισηγήτριας πώς οι σύγχρονοι ποιητές σπάζοντας τους κανόνες της γλώσσας και δημιουργώντας νέους και απρόοπτους συνδυασμούς λέξεων δίνουν στις λέξεις νέο περιεχόμενο και αλλάζουν τον τρόπο που βλέπουμε τον κόσμο.

Η εκπαιδευτική διαδικασία στηρίζεται στη συμμετοχή των μαθητών. Δεν πρόκειται για θεωρητικού περιεχομένου διάλεξη της εισηγήτριας, η οποία καθοδηγεί και εκμαιεύει από τους μαθητές με τις κατάλληλες ερωτήσεις την ανάλυση του ποιήματος και τις πιθανές ερμηνείες του. Οι θεωρητικές απόψεις και η μεθοδολογία προσφέρονται σταδιακά, κατά την εξέλιξη της συζήτησης και στο τέλος του σεμιναρίου ως αποτέλεσμα της διαδικασίας που ακολουθήθηκε για την ανάλυση του ποιήματος.

Στους μαθητές μοιράζεται σε φωτοτυπία ένα ποίημα νεοέλληνα ποιητή, το οποίο μπορεί να συνοδεύεται και από ένα παράλληλο κείμενο, όπως για παράδειγμα το ποίημα «Μικρές αγγελίες» της Κ. Δημουλά και μία αυθεντική μικρή αγγελία ή αποσπάσματα από το «Άξιον Εστί» του Ο. Ελύτη μαζί με αποσπάσματα από τα εγκώμια. Αφού διαβαστούν τα κείμενα, σχολιάζεται η δομή τους, η γλωσσική τους διατύπωση και ο τρόπος που αναδύονται τα ποιητικά νοήματα.

ΑΠΟΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΩΝΤΑΣ ΤΑ ΠΟΙΚΙΛΑ «ΚΕΙΜΕΝΑ» ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

(Α΄, Β΄ τάξεις) Ομάδα: 40 μαθητών, διάρκεια 90΄

Εισηγητές: Κώστας Αγγελάκος, Αν. Καθηγητής Παιδαγωγικών Τμ. Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου
Νατάσσα Μερκούρη, Φιλολόγος

Από την κριτική ανάγνωση των ιστοσελίδων στα ποικίλα οπτικοακουστικά και άλλα κείμενα του Youtube, του Facebook και του Twitter. Αξιοποίηση των κειμένων αυτών στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας (Ψηφιακός Γραμματισμός). Ένα διερευνητικό ταξίδι με τους μαθητές στον πολυδαίδαλο κόσμο των κειμένων του διαδικτύου με στόχο την καλλιέργεια ικανοτήτων κριτικής ανάγνωσης από τους μαθητές.

Στάδια του προγράμματος (θεωρία και εργαστήριο)

Στάδιο 1^ο

Η ιστοσελίδα ως είδος κειμένου.

Δημιουργική-κριτική ανάγνωση ιστοσελίδων με τους μαθητές.

Η ιστοσελίδα ως αφηγηρία παραγωγής λόγου.

Στάδιο 2^ο

Το You Tube στην τάξη – Αρχές παιδαγωγικής αξιοποίησης.

Κριτική ανάγνωση ενδεικτικών οπτικοακουστικών κειμένων από το You Tube με τους μαθητές.

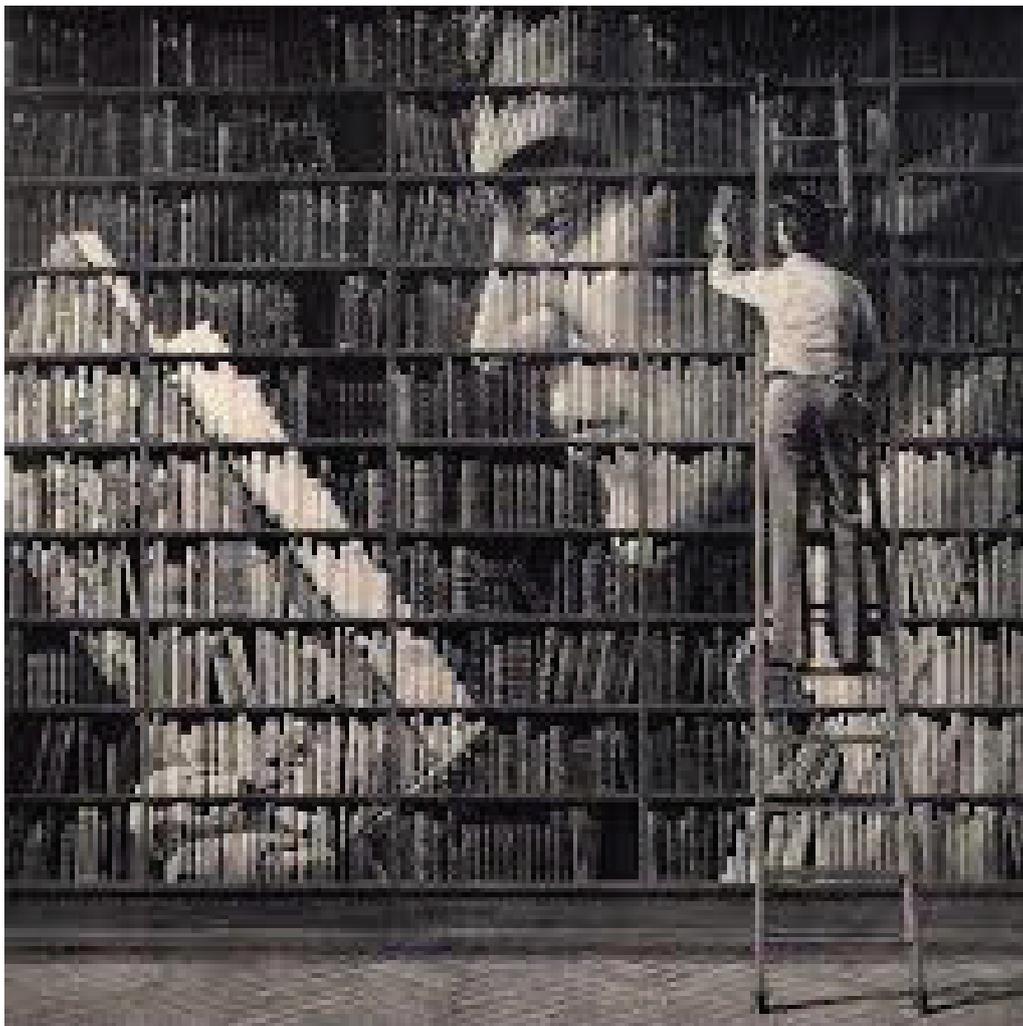
Τα «κείμενα» του You Tube ως πηγές έκφρασης των ιδεών των μαθητών.

Στάδιο 3^ο

Τα κοινωνικά δίκτυα ως φορείς επικοινωνίας μεταξύ των ατόμων: Διαστάσεις και όρια.

Τα είδη των κειμένων στο Facebook και το Twitter. Από τη βιωματικότητα έως τον ανορθολογισμό.

Κριτική ανάγνωση κειμένων του Facebook και του Twitter από τους μαθητές. Ο λόγος των κοινωνικών δικτύων στη σχολική τάξη.

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΜΕ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Γιάννης Ατζακάς, Ρέα Γαλανάκη, Ισίδωρος Ζουργός, Ιωάννα Καρυστιάνη, Αλέξανδρος Μασσαβέτας, Δημήτρης Παπαχρήστος, Βαγγέλης Ραπτόπουλος, Αλέξης Σταμάτης

Οι μαθητές επιλέγουν συγγραφέα και βιβλίο ή βιβλία της αρεσκείας τους, τα οποία μελετούν και στη συνέχεια σχολιάζουν και συζητούν με τον δημιουργό.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ

(Α΄, Β΄ τάξεις) Ομάδα: 40 μαθητών, διάρκεια 90΄

Εισηγητής: Κώστας Ακρίβος, Συγγραφέας

Αναγνώσεις και αφηγήσεις για την κατανόηση της σχέσης Ιστορίας – Λογοτεχνίας από τους μαθητές στην τάξη, μέσα από πλευρές του λογοτεχνικού έργου ενός συγγραφέα, με αφορμή τα 90 χρόνια από την καταστροφή της Σμύρνης.

Στάδιο 1°

Ανίχνευση των ιστορικών και λογοτεχνικών γνώσεων των μαθητών γύρω από τη Σμύρνη και τη Μικρασιατική καταστροφή.

Στάδιο 2°

Αναγνώσεις λογοτεχνικών αφηγήσεων από τους μαθητές σχετικά με τη Σμύρνη και την ιστορία της, από το βιβλίο *Σμύρνη: μια πόλη στη λογοτεχνία*, εκδόσεις Μεταίχμιο.

Στάδιο 3°

Συζήτηση με τους μαθητές για τη σχέση Ιστορίας και Λογοτεχνίας μέσα από τη συγκριτική ανάλυση των ιστορικών γεγονότων και της λογοτεχνικής γραφής για τη Σμύρνη και τη Μικρασιατική καταστροφή.

Στάδιο 4°

Ο λόγος του συγγραφέα.

Πώς γράφεται ένα μυθιστόρημα για τη συγκεκριμένη ιστορική περίοδο και τη συγκεκριμένη γη, με βάση το μυθιστόρημα *Καιρός για θαύματα*, εκδόσεις Κέδρος.

Στάδιο 5°

Οι μαθητές «καταθέτουν» τη δική τους προφορική ή γραπτή αφήγηση.

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Προσεγγίζοντας τα μαθηματικά μέσα από τις σελίδες λογοτεχνικών κειμένων

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητής: Χρίστος Μηλιώνης, Μαθηματικός

Η προσέγγιση και κατανόηση των μαθηματικών εννοιών από τους μαθητές συχνά προσκρούει σε προκαταλήψεις και στερεότυπα, τόσο για τη φύση των μαθηματικών όσο και για τη διδασκαλία τους. Σε αρκετές περιπτώσεις, η απολυτότητα εδραιωμένων αντιλήψεων δημιουργεί πρόσθετα εμπόδια και δυσκολίες.

Τις τελευταίες δεκαετίες τα μαθηματικά έχουν κάνει αισθητή την παρουσία τους σε μεγάλο αριθμό λογοτεχνικών κειμένων, σε ορισμένες μάλιστα περιπτώσεις με τρόπο ιδιαίτερα ενδιαφέροντα και ευρηματικό. Έχει διαμορφωθεί μια ομάδα λογοτεχνικών έργων που χαρακτηρίζεται ως «μαθηματική λογοτεχνία». Η κατάλληλη εκπαιδευτική αξιοποίηση των κειμένων αυτών προσφέρει τη δυνατότητα για μια εναλλακτική, πρωτότυπη και συγχρόνως ελκυστική και ευχάριστη προσέγγιση των μαθηματικών, με στόχο την ενίσχυση του ενδιαφέροντος των μαθητών και τη διαμόρφωση θετικής στάσης για τα μαθηματικά.

Μέσα από την παρουσίαση, ανάλυση και δημιουργική επεξεργασία επιλεγμένων κειμένων, οι μαθητές καλούνται να συζητήσουν, να προβληματιστούν και να υλοποιήσουν ποικίλες δραστηριότητες που θα διευκολύνουν την προσέγγιση και βαθύτερη κατανόηση τόσο του λογοτεχνικού έργου, όσο και του μαθηματικού περιεχομένου του. Ένα εγχείρημα – πρόκληση.

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

Εισαγωγή στο θέατρο, θεατρική προσέγγιση της Αντιγόνης του Σοφοκλή

(Β΄ τάξη) Ομάδα: 40 μαθητών, διάρκεια 120΄

Εισηγητής: Πάνος Κυπαρίσσης, Καθηγητής Υποκριτικής, Σκηνοθέτης, Εκπαιδευτικός

Η τέχνη αποτελεί μια από τις τρεις συνιστώσες που μαζί με την πολιτική και τη φιλοσοφία οδηγούν στην ενσυνείδητη γνώση της ύπαρξής μας. Στο φως και στη σκοτεινότητα που τη διαπερνά. Το θέατρο, τέχνη κοινοτική, καθρεφτίζει και ανακεφαλαιώνει φωτίζοντας τα της ζωής, τη σκληρή της πραγματικότητα.

Με στέρεη την πίστη στη δοτική του δυνατότητα, αφού ως τέχνη συγκινεί, παρηγορεί και διευρύνει τους πνευματικούς μας ορίζοντες, προτείνεται το συγκεκριμένο πρόγραμμα που αφορά στην εγκύκλια παιδεία.

ΥΠΟΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗ

Τα θρώτα θήματα προσέγγισης ενός κειμένου με σκοπό την κατανόησή του και την ωιθανή παρουσίασή του από σκηνής

(Β΄, Γ΄ τάξεις) Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητής: Κωνσταντίνος Κωνσταντόπουλος, Ηθοποιός, Σκηνοθέτης

Με βάση ένα ποίημα, μοιραζόμαστε με τους μαθητές τρόπους, κώδικες, κλειδιά με τα οποία το κείμενο θα

τους αποκαλύψει το βαθύτερο περιεχόμενό του και έτσι μέσα από βαθιά και ουσιαστική κατανόηση θα είναι αργότερα σε θέση να το διαβάσουν ή ακόμα και να το «υποκριθούν» μπροστά σε κοινό.

Στόχος του προγράμματος είναι να φέρει τους μαθητές σε επαφή με το βαθύτερο νόημα του κάθε κειμένου, χρησιμοποιώντας τα πρώτα βήματα της θεατρικής τέχνης. Τους τρόπους δηλαδή εκείνους, εμπειρικούς και θεωρητικούς, που χρησιμοποιεί η θεατρική τέχνη για να φτάσει σε μια άλλη «υποκριτική ανάγνωση».

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Ένα κάθιστο βλέμμα

(Β΄, Γ΄ τάξεις) Ομάδα: 40 μαθητών, διάρκεια 90΄

Εισηγήτρια: Μαρία Πάουελ, Παραγωγός, Σεναριογράφος

Ο κινηματογράφος είναι ένα πολιτιστικό φαινόμενο με τεράστια κοινωνική απήχηση. Κάθε χώρα βάζει τη δική της σφραγίδα στον εθνικό της κινηματογράφο, γιατί το συγκεκριμένο αυτό μέσο έχει την δύναμη να γίνει ο καθρέφτης της κοινωνίας που το συνθέτει.

Είτε πρόκειται για μικρές ή για μεγάλες παραγωγές, είτε για έργα εμπορικά, προϊόντα βιομηχανιών ή για προσωπικές δημιουργίες, ο κινηματογράφος χαρακτηρίζεται από τη μαγεία που εξασκεί πάνω στον θεατή, από τη στιγμή που εκείνος μπαίνει στη σχεδόν μεταφυσική διαδικασία να συμμετάσχει στα όσα διαδραματίζονται στην οθόνη.

Ο ελληνικός κινηματογράφος, που απασχολεί το Εκπαιδευτικό αυτό Πρόγραμμα, καθορίζεται από τον τόπο στον οποίο αναπτύχθηκε σε ένα χρονικό πλαίσιο γύρω στα 60 χρόνια.

- Η περίοδος αυτή χωρίζεται σε δύο εποχές που σχεδόν συμπίπτουν : την πριν και μετά τη δικτατορία του '67, και την πριν και μετά την τηλεόραση.
- Πώς διαμορφώθηκε ο ελληνικός κινηματογράφος στα χρόνια μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και τον Εμφύλιο. Επιρροή των άλλων ευρωπαϊκών ρευμάτων.
- Τι επίδραση είχε η λογοκρισία στη δημιουργία του μύθου και του σεναρίου.
- Καλλιτεχνικός και εμπορικός κινηματογράφος.
- Γιατί τα πανίσχυρα πρότυπα των ταινιών του εμπορικού κινηματογράφου βρήκαν συνέχεια στις τηλεοπτικές σειρές και μια νέα ζωή από τις διαρκείς προβολές των ίδιων των ταινιών από την τηλεόραση.
- Νέα Εποχή: Ο Νέος Ελληνικός Κινηματογράφος και στήριξη από την Πολιτεία (Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου).
- Πώς παρουσιάζεται η Ιστορία μέσα από τις ταινίες.
- Δεκαετία του '90. Ρήξη: νέοι προβληματισμοί στη θεματολογία και στη φόρμα.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝΤΑΣ ΕΝΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΑΞΗ

(Α΄, Β΄ τάξεις) Ομάδα: 40 μαθητών, διάρκεια 90΄

Εισηγητές: Κώστας Αγγελάκος, Αν. Καθηγητής Παιδαγωγικών Τμ. Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου
Νατάσσα Μερκούρη, Φιλολόγος

Με απλό τρόπο αλλά μέσα σε επιστημονικό και καλλιτεχνικό πλαίσιο οι μαθητές θα μάθουν την πορεία παραγωγής και δημιουργίας ενός ιστορικού κινηματογραφικού αφιερώματος στο σχολείο τους.

Στόχος αυτής της συνεργασίας είναι η αναβάθμιση της ιστορικής παιδείας των μαθητών αλλά και η επαφή τους με την τέχνη του κινηματογράφου.

Το Πρόγραμμα μπορεί να ενταχθεί και στο μάθημα της ερευνητικής εργασίας στο Λύκειο.

Στάδια του προγράμματος (θεωρία και εργαστήριο)

Στάδιο 1°

Διασαφήνιση της βασικής ορολογίας του κινηματογράφου (ντεκουπάζ, το πλάνο, τα είδη και οι χρήσεις του, το σενάριο, η συγγραφή και η δομή του). Ενδεικτικά παραδείγματα. Εξοικείωση με την κάμερα και τη λήψη πλάνων.

Στάδιο 2°

Επιλογή του ιστορικού θέματος και χωρισμός σε ενότητες.
Αναζήτηση υλικού, πηγών και βιβλιογραφίας.
Σχεδιασμός και δομή της ταινίας.

Στάδιο 3°

Επιλογή των τρόπων κάλυψης του θέματος, π.χ. μοντάζ φωτογραφιών με ταυτόχρονη αφήγηση, συνεντεύξεις και προσωπικές μαρτυρίες, μουσική επένδυση της ταινίας. Ενδεικτικά παραδείγματα.
Συγκέντρωση του υλικού που έχει παραχθεί.
Μοντάζ–Ολοκλήρωση του τεχνικού μέρους.

Στάδιο 4°

Τρόπος παρουσίασης του ιστορικού αφιερώματος-διδασκτική αξιοποίησή του στο σχολείο.
Συμμετοχή σε διαγωνισμό – συμμετοχή σε φεστιβάλ μαθητικής ταινίας.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝΤΑΣ ΕΝΑ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 120΄

Εισηγητής: Γιώργος Αυγερόπουλος, Δημοσιογράφος

Κατά τη διάρκεια της παρουσίασης οι μαθητές του Λυκείου θα έχουν την ευκαιρία να πάρουν μια καλή γεύση για το πώς παράγεται σήμερα ένα σύγχρονο ντοκιμαντέρ, από τη σύλληψη της ιδέας μέχρι τη διανομή του.

Δομή του προγράμματος

- Η ιστορία του ντοκιμαντέρ και η εξέλιξή του
- Τα είδη του ντοκιμαντέρ σήμερα και οι διαφορές τους
- Η σημασία και ο ρόλος του στην κοινωνία και στην ενημέρωση
- Πώς δημιουργείται ένα ντοκιμαντέρ
- Το στάδιο της προ-παραγωγής (Pre-production)
- Το στάδιο της παραγωγής (Production)
- Το στάδιο της μετα-παραγωγής (Post-production)
- Η διανομή
- Η τεχνολογία ως σύμμαχος του δημιουργού

Οι παραπάνω ενότητες δεν παρουσιάζονται ως στεγνή θεωρία, αλλά περιέχουν έντονα βιωματικά στοιχεία από την εμπειρία του εισηγητή, κάνοντας έτσι το συγκεκριμένο δίωρο εύληπτο και ευχάριστο στους μαθητές.

ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ: ΣΧΕΣΕΙΣ ΑΜΦΙΔΡΟΜΕΣ;

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγήτρια: Μαρία Αδαμοπούλου, Δημοσιογράφος, Παιδαγωγός

Το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα «Τηλεόραση και πολιτισμός: σχέσεις αμφίδρομες», μέσα από την προβολή βίντεο και τη δημιουργία ομάδων συζήτησης, επιχειρεί να διερευνήσει τη σχέση της τηλεόρασης με τον πολιτισμό, τις τέχνες και τα γράμματα αλλά και με την καθημερινότητά μας.

Η τηλεόραση, ο ιδιαίτερος ρόλος της, οι εκπομπές και η τηλεοπτική μας καθημερινότητα, η σχέση της με τον πολιτισμό και τις τέχνες είναι μερικά από τα θέματα του Προγράμματος, το οποίο έχει στόχο να διερευνήσει και, γιατί όχι, να αποκαλύψει τις πολλές και διαφορετικές πτυχές του πιο δυνατού μέσου ενημέρωσης.

Η τηλεόραση αποτελεί αναμφίβολα ένα κομμάτι της καθημερινής μας ζωής. Μπήκε στη ζωή μας, έγινε μια καθημερινή πραγματικότητα κι ένα από τα βασικότερα μέσα ενημέρωσης, ψυχαγωγίας και διασκέδασης.

- Η κατανόηση του ρόλου της μέσα στη σύγχρονη κοινωνία είναι μια διαδικασία αρκετά περίπλοκη. Τα ερωτήματα που προκύπτουν από τη λειτουργία της μέσα σε συγκεκριμένες συνθήκες –πολιτικές, κοινωνικές και άλλες– πολλά.
- Η τηλεόραση ενημερώνει; ψυχαγωγεί; διασκεδάζει; Ποια είναι η σχέση της τηλεόρασης με τον πολιτισμό και τη μόρφωση; Με το θέατρο, τη μουσική, το βιβλίο, τα εικαστικά;
- Τα τηλεοπτικά κανάλια συνεισφέρουν στη γνώση και τον πολιτισμό μέσω των προγραμμάτων που επιλέγουν;
- Στο πρόγραμμά τους περιλαμβάνονται εκπομπές τέχνης, λόγου, πολιτισμού ή και επιμορφωτικές;
- Οι τηλεθεατές ενδιαφέρονται πραγματικά για τις εκπομπές που έχουν άμεση σχέση με τον πολιτισμό;
- Ποια σχέση δημιουργούν οι ενήλικες ή και τα παιδιά με την τηλεόραση και τι σημαίνει ενεργός ή παθητικός τηλεθεατής;

«ON AIR» ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΣΗΜΕΡΑ

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγήτρια: Μαργαρίτα Μυτιληναίου, Δημοσιογράφος, Ραδιοφωνική παραγωγός

Α΄ Μέρος

Περιγραφή ραδιοφωνικού τοπίου (οπτικό και ακουστικό υλικό). Εξειδίκευση σταθμών

Ποσοτικές και ποιοτικές έρευνες ακροαματικότητας (οπτικό υλικό)

FM και... Internet

Playlist vs ραδιόφωνο «προσωπικότητας» (αναφορά παραδειγμάτων)

Πώς γίνεται μια ραδιοφωνική εκπομπή;

A. Κείμενο – Λόγος

Προετοιμασμένο κείμενο

Απόλυτος αυτοσχεδιασμός

Συνδυασμός των δύο

Παραδείγματα – Ασκήσεις

B. Εκφορά Λόγου

Χρωματισμός λέξεων, παύσεις, ορθοφωνία, κατανόηση νοήματος κειμένου (οπτικό υλικό)

Παραδείγματα- Ασκήσεις

Γ. Μουσική Επιμέλεια

Επιλογή μουσικής – τραγουδιών

Παραδείγματα – Ασκήσεις

Δ. Οικονομία Λόγου**Β' Μέρος**

Οι μαθητές κάνουν πρακτικές, ατομικές και ομαδικές ασκήσεις, συντάσσουν μια «ραδιοφωνική» παράγραφο με συγκεκριμένο θέμα (κοινωνικό, πολιτιστικό, αθλητικό κ.λπ.) διαλέγουν 1-2 τραγούδια που ταιριάζουν με το θέμα που επέλεξαν, ηχογραφούν, γίνεται ακρόαση και ακολουθούν τελικά σχόλια και παρατηρήσεις.

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ: ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

(Β', Γ' τάξεις) Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90'

Εισηγητής: Γιώργος Πλειός, Καθηγητής, Πρόεδρος Τμ. Επικοινωνίας και ΜΜΕ Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο καταναλωτισμός δεν είναι η φυσιολογική και αρχέγονη ανάγκη των ανθρώπων να καταναλώνουν, αλλά μια πεποίθηση, σύμφωνα με την οποία η αγορά και κατανάλωση ορισμένων προϊόντων και υπηρεσιών (συχνά τα αποκαλούμε και «επώνυμα»), τα οποία επενδύονται με συμβολική αξία από τους μηχανισμούς προβολής και κυρίως από τα ΜΜΕ. Σύμφωνα με την πεποίθηση αυτή, οι άνθρωποι θεωρούν ότι με την κατανάλωση των εν λόγω προϊόντων και υπηρεσιών οικειοποιούνται τις αξίες και εν γένει τα χαρακτηριστικά που τους έχει προσδώσει η προβολή τους, ιδιαίτερα η διαφήμιση, και ακολούθως η κοινή γνώμη. Ως αποτέλεσμα πιστεύουν ότι μέσω της κατανάλωσης παρόμοιων αγαθών αλλάζουν και μπορούν να αλλάξουν τον κοινωνικό τους χαρακτήρα, την κοινωνική τους θέση, την εικόνα τους κ.ά., κατά συνέπεια και τις ευκαιρίες ζωής, παραιτούμενοι ενδεχομένως από τις απαιτήσεις της κοπιώδους προσπάθειας για ουσιαστική βελτίωση του εαυτού τους, ως προϋπόθεση για ατομικά και συλλογικά επιτεύγματα στον οικονομικό, κοινωνικό, πολιτικό ή τον πολιτιστικό τομέα.

Υπ' αυτήν την έννοια ο καταναλωτισμός είναι τόσο ένας ορισμένος τρόπος ζωής και σκέψης, όσο συχνά και μια ιδεολογία, όπως ορίζεται άλλωστε και από τις πιο πρόσφατες μελέτες στη διεθνή επιστημονική κοινότητα. Είναι όμως εξίσου σημαντικό ότι, όπως προαναφέρθηκε, ο καταναλωτισμός είναι αδύνατος χωρίς τα ΜΜΕ. Άλλωστε η εκτεταμένη κατανάλωση, χαρακτηριστικό του καταναλωτισμού, είναι η πηγή από την οποία εξασφαλίζουν τα έσοδα λειτουργίας τους τα σύγχρονα ΜΜΕ και ιδιαίτερα οι ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί. Γι' αυτό και τα ΜΜΕ τόσο μέσω της διαφήμισης όσο και μέσω της ενημέρωσης και των ψυχαγωγικών τους προγραμμάτων προωθούν ή διατηρούν θετική στάση προς το καταναλωτικό πρότυπο ζωής.

Από την άλλη πλευρά, ο καταναλωτισμός υπήρξε σημαντική κινητήριος δύναμη της ανάπτυξης της οικονομίας κατά το παρελθόν. Σήμερα, στο περιβάλλον της διευρυνόμενης κρίσης πολλά αλλάζουν. Η οικονομική κρίση πλήττει την κατανάλωση, και σε ορισμένο βαθμό και τον καταναλωτισμό, αλλά και τα ΜΜΕ. Έτσι, το ρόλο που επιτελούσε παλιά η κατανάλωση των επώνυμων πολιτιστικών αγαθών, τον παίζει σήμερα το διαδίκτυο. Όλο και περισσότερο, όλο και πιο πολλοί άνθρωποι αντικαθιστούν την επίσκεψη στο θέατρο, τον κινηματογράφο, τις μουσικές εκδηλώσεις κ.λπ. ακόμα και τα ταξίδια με την είσοδό τους στα αντίστοιχα περιεχόμενα που τους προσφέρει ο κυβερνοχώρος. Επιπλέον δε στο χώρο αυτό δεν είναι μόνο καταναλωτές, αλλά συχνά και παραγωγοί. Από τη συνολική αυτή διαδικασία προκύπτει μια σταδιακή αλλαγή του τρόπου ζωής και σκέψης που ακολουθούν οι άνθρωποι και εγείρονται αρκετά ερωτηματικά σχετικά με τη διαχείριση της ατομικής και της συλλογικής τους ζωής εντός της οικογένειας, της πόλης, του κράτους, αλλά και της Ευρώπης ή της παγκόσμιας κοινότητας.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ ΕΚΤΟΣ ΣΥΝΟΡΩΝ**Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄**

Εισηγητής: Σωτήρης Δανέζης, Δημοσιογράφος

Πολλές φορές η πρώτη γραμμή της μάχιμης δημοσιογραφίας βρίσκεται εκτός συνόρων.

Το πρόγραμμα, με τη βοήθεια του αντίστοιχου οπτικοακουστικού υλικού, καλύπτει τους βασικούς άξονες της δουλειάς ενός δημοσιογράφου (απεσταλμένου ή μόνιμου ανταποκριτή) στο εξωτερικό. Το περιεχόμενο του προγράμματος εστιάζει στη Διεθνή Έρευνα για τις ανάγκες του ρεπορτάζ ή ενός ειδησεογραφικού ντοκιμαντέρ, καθώς και στις Διεθνείς Ανταποκρίσεις για την κάλυψη των γεγονότων από εστίες πολέμου, κοινωνικών αναταραχών και ανθρωπιστικών κρίσεων.

- Προβολή υλικού

ΕΛ ΓΚΡΕΚΟ – ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΕΡΔΙΚΙΔΗΣ*Η φερωτέτεια της Τέχνης***Ομάδα: 40 μαθητές, διάρκεια 60΄**

Εισηγητές: Μάνος Στεφανίδης, Επίκουρος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών, τ. Επιμελητής της Εθνικής Πινακοθήκης
 Δάφνη Στεφανίδου, Φιλολόγος, MA Πανεπιστήμιο Cambridge, τ. Επιμελήτρια
 Βυζαντινού Μουσείου, Εκπαιδευτικός

Θέμα: Η δωρεά του μεγάλου Ελληνοϊσπανού ζωγράφου Δημήτρη Περδικίδη (1922-1989) και το Διεθνές Έτος Ελ Γκρέκο 2014 (400 χρόνια από το θάνατό του).

1. Σημεία αναφοράς: ο τόπος – το ταξίδι – ο κόσμος – η επιστροφή

Η Ελλάδα και η Ισπανία, δύο εμφύλιοι, δύο κουλτούρες διασταυρώνονται, μέσα από τους συγκεκριμένους δημιουργούς. Ο Γκρέκο γεφυρώνει τη μεταβυζαντινή αισθητική με το πνεύμα της ύστερης Αναγέννησης, πραγματοποιώντας το μαγικό ταξίδι από το Ηράκλειο και τη Βενετία ως το Τολέδο, ενώ ο Περδικίδης σφραγίζεται από την εμπειρία του ελληνικού εμφύλιου, ταξιδεύει από την Αθήνα στη Μαδρίτη και γίνεται παγκοσμίως γνωστός μέσα από ένα βαθιά πολιτικό έργο, ζώντας και δουλεύοντας στην Ισπανία του Φράνκο.

2. Διαδικασία

A) Παρουσίαση με power point του έργου του Γκρέκο και της σημασίας του για τη δυτικοευρωπαϊκή ζωγραφική. Έμφαση στην επίδραση του έργου αυτού στον Πικάσο και τον Νταλί (σύγκριση της «5ης σφραγίδας της Αποκαλύψεως» με τις «Δεσποινίδες της Αβινιόν»).

B) Ξενάγηση στον εκθεσιακό χώρο με έμφαση στον τρόπο με τον οποίον ο Δημήτρης Περδικίδης περνά από μια πρώιμη ρεαλιστική περίοδο στους επιβλητικούς αφηρημένους πίνακες της ωριμότητάς του.

Γ) Συμμετοχή των μαθητών μέσα από ένα παιχνίδι εντοπισμού αφενός των ιστορικών ντοκουμέντων που υπάρχουν στις συνθέσεις του Δημήτρη Περδικίδη (π.χ. φωτογραφίες ιστορικών προσώπων) και αφετέρου στα κοινά στοιχεία Γκρέκο – Περδικίδη (χρώμα, φόρμα, πινελιά κτλ).

3. Συμπεράσματα

Γενικές εντυπώσεις και συνειδητοποίηση πως το έργο τέχνης επηρεάζεται άμεσα από το ιστορικοκοινωνικό του περιβάλλον και πως η τέχνη συμπορεύεται με τη γενικότερη ιστορία.

Ηχητικό υπόβαθρο η φωνή του Μάνου Κατράκη να απαγγέλει Λόρκα σε μετάφραση Νίκου Γκάτσου, από το δίσκο του Σταύρου Ξαρχάκου «Ο θρήνος για τον Σάνθες Ιγνάθιο Μεχίας».

ΜΙΑ ΠΕΡΙΠΤΕΤΕΙΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

(Β΄, Γ΄ τάξεις) Ομάδα: 60 – 80 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητής: Κώστας Βαρώτσος, Καθηγητής Αρχιτεκτονικής Σχολής ΑΠΘ, Γλύπτης

«...Οι θέσεις των ανθρώπων στην πλατεία δεν είναι ποτέ σταθερές. Όπως σε όλες τις πόλεις, τα αντικείμενα και τα κτήρια τα βλέπεις εν κινήσει. Λίγες φορές σταματάς για να δεις κάτι προσεκτικά. Τα άτομα που παρατηρούν το γλυπτό το βλέπουν με δυο ταχύτητες, ανάλογα με το πού βρίσκονται στην πλατεία: στα πεζοδρόμια ή στα αυτοκίνητα. Δεν λειτουργεί μόνο ένας καθαρά οπτικός χώρος, αλλά και ένας χώρος αφής, μια αίσθηση αφής. Προσπάθησα να παίξω με το διαφορούμενο ακόμη και όσο αφορά το φύλλο του γλυπτού. Εννοιολογικά πιστεύω πως η μεγαλύτερη πρόκληση συμβαίνει όταν το γλυπτό ξεπερνάει τα όρια της ύστατης στιγμής που ο αθλητής (ή ο διαβάτης) κόβει το νήμα και αρχίζει να έχει μια σχέση με την πόλη...»

Κώστας Βαρώτσος, Δρομέας

«Η τέχνη δεν γνωρίζει όρια. Η τέχνη καταργεί τα σύνορα. Γιατί οι ιδέες υπερβαίνουν όρια και ξεπερνούν σύνορα».

Ματούλα Σκαλτσά, Καθηγήτρια ΑΠΘ, Βαρώτσος: Ο Καλλιτέχνης των άυλων

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ (ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗ) ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Ομάδα: 40 –60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγήτρια: Εύα Κογιαννάκη, Νομικός, Επιμελήτρια Ανηλίκων

Σκοπός του προγράμματος είναι η ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των μαθητών σε θέματα σχετικά με την ψυχοσύνθεση, την ταυτότητα, τη νομική ικανότητα των ανηλίκων, καθώς και τις συνέπειες της απώλειας ή εξασθένησης βασικών στηρικτικών συστημάτων, όπως είναι η οικογένεια.

Με αφετηρία την προβολή αποσπασμάτων από την κινηματογραφική ταινία «Το παιδί με το ποδήλατο» αναδεικνύονται οι συνέπειες της κακοποίησης (με τη μορφή της παραμέλησης) στην ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη των ανηλίκων, όπως και η ύπαρξη αιτιώδους σχέσης αυτής με την εκδήλωση παραβατικής συμπεριφοράς.

Σειρά τεκμηριωμένων επιστημονικών ερευνών τόσο σε διεθνές όσο και σε εθνικό επίπεδο, έχουν καταδείξει ότι η κακοποίηση, ενεργητική και παθητική (παραμέληση), έχουν σοβαρές επιπτώσεις στη νοητική και ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού και μεταγενέστερα στην κοινωνική του συμπεριφορά.

Σύμφωνα με τα πορίσματα των ερευνών αυτών τα όρια θύτη και θύματος διαγράφουν μία κυκλική πορεία, καθώς ο ανήλικος δράστης παραβατικών συμπεριφορών έχει προϋπάρξει θύμα κακοποίησης. Επιπρόσθετα δίνεται έμφαση στους τρόπους αντιμετώπισης της νεανικής παραβατικότητας, στην κατεύθυνση της αποφυγής του στιγματισμού και της ιδρυματικής μεταχείρισης, με μέτρα παιδαγωγικού και αναμορφωτικού περιεχομένου, όπως κατ' εξοχήν είναι η διαμεσολάβηση με έκφραση συγγνώμης προς το θύμα.

Άλλωστε σχετικές έρευνες σε δείγμα ενηλίκων έδειξαν ότι ελαφρές παραβατικές συμπεριφορές που δεν στιγματίστηκαν ως εγκληματικές και δεν επέσυραν την επίσημη κοινωνική αντίδραση ήταν εντελώς παροδικές και δεν επηρέασαν τη μετέπειτα ζωή των ανηλίκων. Αντίθετα, έρευνα σε δείγμα ενηλίκων εγκλειστών έδειξε ότι στην πλειονότητά τους υπήρξαν μακρόχρονα έγκλειστοι ανήλικοι παραβάτες.

Οι παραπάνω διαπιστώσεις της επιστημονικής κοινότητας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η όποια παρέμβαση για την αντιμετώπιση της παραβατικότητας των ανηλίκων, θα πρέπει να είναι «έγκαιρη» (πρόληψη), «ελάχιστη» (αποφυγή στιγματισμού) και «έγκυρη» (κατάλληλη, ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό).

Η ταινία «Το παιδί με το ποδήλατο» των αδερφών Dardenne, αποσπάσματα της οποίας προβάλλονται στο πλαίσιο του προγράμματος, είναι βέλγικης παραγωγής και εμφανίστηκε για πρώτη φορά στους κινηματογράφους το 2011. Η θεματολογία της περιστρέφεται γύρω από τα οικονομικά και κοινωνικά αδιέξοδα της εποχής μας, τα οποία πλέον ασκούν καταλυτική επίδραση στον πυρήνα της οικογένειας επηρεάζοντας δραματικά τη λειτουργία της. Ο δωδεκάχρονος Σιρίλ, πρωταγωνιστής της ταινίας, φέρνοντας πρώιμα ψυχικά τραύματα λόγω της παραμέλησής του από τον πατέρα του, αποκρούει τον προσχεδιασμένο κοινωνικό εξοστρακισμό και, γενναία, παράτολμα και θαυμαστά, δίνει μάχες σε σκληρές συνθήκες διεκδικώντας μια καινούργια ζωή.

Λαμβάνοντας ως αφορμή τη θεματολογία της ταινίας και ειδικότερα την εκδήλωση παραβατικής συμπεριφοράς εκ μέρους του Σιρίλ, επιχειρείται σύντομη παρουσίαση του θεσμικού πλαισίου που διέπει την παραβατικότητα των ανηλίκων στη χώρα μας.

- Ηλικιακά όρια ποινικής ευθύνης
- Αρμοδιότητα ειδικού δικαστηρίου (Δικαστηρίου Ανηλίκων)
- Ο ρόλος της Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων στην ποινική δίκη ανηλίκων
- Μεταχείριση ανηλίκων παραβατών

ΟΙ ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΣΤΟΥΣ ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΥΣ

Ένα ψείραμα που θραγατοποιήθηκε στα Καταστήματα Κράτησης Νέων Αυλώνα

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90'

Εισηγήτρια: Γιούλη Πεζοπούλου, Φιλόλογος, Ηθοποιός, Δρ. Θεατρολογίας

Είναι μια κατάθεση εμπειριών και αναφέρεται στη Θεατρική Ομάδα των μαθητών του σχολείου που λειτουργεί μέσα στο «Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων» στον Αυλώνα. Πρόκειται για παιδιά που σε μια δύσκολη περίοδο της εφηβείας τους βρέθηκαν έγκλειστα στη φυλακή ανηλίκων. Η αναφορά γίνεται στην επιλογή της Θεατρικής Ομάδας, στα έργα που παρουσιάζονται, στην επιρροή που ασκεί το θέατρο στην ψυχολογία τους, στην πραγματοποίηση των κοινωνικών τους στόχων καθώς και στην αντιμετώπιση των πολλών δυσκολιών της καθημερινότητάς τους προκειμένου να πραγματοποιηθεί μια παράσταση.

Προβάλλονται αποσπάσματα από παραστάσεις και θα ακολουθεί συζήτηση.

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΕΛΙΚΑ Η ΧΕΙΡΟΤΕΡΗ ΜΟΡΦΗ ΒΙΑΣ

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητής: Μάριος Κουκουνάρας – Λιάγκης, Λέκτορας Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

«Η φτώχεια είναι τελικά η χειρότερη μορφή βίας»

Αυτό έλεγε ο Γκάντι πολλά χρόνια πριν και δεν είναι καθόλου μακριά από το σήμερα. Να σκεφτούμε, μόνο, πόσο ραγδαία ανετράπησαν όλα τα χρόνια της κρίσης. Σύμφωνα με διεθνείς Οργανισμούς 124.000.000 Ευρωπαίοι είναι πλέον φτωχοί ενώ στην Ελλάδα πάνω από το 35% του πληθυσμού ζει στην ανέχεια. Τα παιδιά, δυστυχώς, είναι τα πρώτα θύματα της φτώχειας. Να αναλογιστούμε ότι 3.000.000 βρέφη στον κόσμο πεθαίνουν κάθε χρόνο τον πρώτο μήνα της ζωής τους εξαιτίας της φτώχειας.

Είναι φτώχεια όμως μόνο η έλλειψη των αναγκαίων; Οπωσδήποτε, αυτή είναι που πληγώνει βαθιά και προκλητικά!

Όμως φτώχεια δεν είναι και η έλλειψη εκπαίδευσης ή η κακή εκπαίδευση, η μη πρόσβαση σε δομές υγείας, οι καθημερινές φοβίες, η άγονη αναζήτηση της ευτυχίας, το κυνήγι της αυτοπραγμάτωσης, η αποθέωση της αυθεντικότητας, ο καταναλωτισμός, το άγχος για το αύριο, η αφθονία, οι κακές σχέσεις και άλλα πολλά;

Ποιοι είναι τελικά οι φτωχοί και ποιοι οι πλούσιοι; Φτωχοί μπορεί να είναι όσοι δεν έχουν φαγητό, αλλά και όσοι ζουν στην αφθονία! Αυτό, φυσικά, δεν σημαίνει αποδοχή, μοιρολατρία ή απάθεια. Αντιθέτως!

Σε αυτή τη συνάντηση οι μαθητές, σε ασφαλές περιβάλλον, αναγνωρίζουν και γνωρίζουν πτυχές αυτού του μεγάλου κοινωνικού και προσωπικού προβλήματος. Μέσα από την πολυτροπική και διαδραστική παρουσίαση του θέματος επιχειρείται, αρχικά, η αναζήτηση των αιτιών του προβλήματος σε προσωπικό και συλλογικό επίπεδο. Στη συνέχεια όλοι μαζί επιχειρούμε σε θετικό κλίμα να επαναπροσδιορίσουμε το ιδεώδες της ζωής αναλογιζόμενοι τον «πλούτο» της αυθυπέμβασης και της προσφοράς. Έτσι, φεύγοντας θα έχουν κατανοήσει ότι **η φτώχεια μπορεί να εξαλειφθεί, αρκεί να προκαλούμε μικρές αλλαγές, που μπορεί να επιφέρουν ακόμη μεγαλύτερες.**

Η διαθεματική οπτική του θέματος συνδυάζεται με όλα τα μαθήματα του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών και ιδιαίτερα την Ερευνητική Εργασία, Νεοελληνική Γλώσσα και Γραμματεία, Νεοελληνική Λογοτεχνία, Θρησκευτικά, Κοινωνιολογία, Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή, Οικιακή Οικονομία.

ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΗΜΕΡΑ Ο ΘΕΟΣ;

Μια κοινωνιολογική και ιστορική ματιά τον ρόλο των θρησκειών στον μοντέρνο κόσμο μας

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητής: Μάριος Κουκουνάρας-Λιάγκης, Λέκτορας Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

Στα χρόνια της θρησκευτικής εκπαίδευσης που προσφέρονται στο σχολείο πολλοί μαθητές αναρωτιούνται γιατί να κάνουν αυτό το μάθημα. Τονίζουν ότι η θρησκεία δεν παίζει ρόλο στη σύγχρονη ζωή και ακόμη περισσότερο στη δική τους. Όμως ο Θεός ή καλύτερα οι θρησκείες βρίσκονται πίσω από πολλές πράξεις και πρόσωπα, ακόμη κι εκεί που δεν το περιμένει κανείς. Από τη Madonna στον Πρόεδρο των Η.Π.Α και από τον Αντώνη Κανάκη (Ράδιο Αρβύλα) στην Τρόικα και το Μνημόνιο της Ελλάδας.

Σε αυτό το εκπαιδευτικό πρόγραμμα:

1. Θα επιχειρήσουμε να ψάξουμε την απτή πραγματικότητα των ίδιων των μαθητών και συγχρόνως όλο τον κόσμο, να βρούμε πού κρύβεται ο Θεός ή καλύτερα οι θρησκείες σε μεγάλα κοινωνικά, πολιτικά, οικονομικά, πολιτιστικά γεγονότα, ζητήματα και προβλήματα της εποχής μας.
2. Θα προσεγγίσουμε διεπιστημονικά θέματα όπως την «επιστροφή των θρησκειών», το διπολισμό Ανατολής και Δύσης, την τρομοκρατία και το νεοφασισμό, το φανατισμό στις θρησκείες (φονταμενταλισμό), τη σχέση Χριστιανισμού και καπιταλισμού κ.ά.

3. Θα αναρωτηθούμε αν στη ζωή μας, στη χώρα που ζούμε, στην Ευρώπη και στον κόσμο η θρησκεία καθορίζει τις συνθήκες και τις καταστάσεις ή έστω τις επηρεάζει.
4. Θα αναλογιστούμε πόσο καλά χρειάζεται να ξέρουμε τις θρησκείες και τον πολιτισμό, που παράγουν, για να ερμηνεύουμε τελικά τα πράγματα και τα φαινόμενα που επηρεάζουν τη ζωή μας.
5. Φεύγοντας οι νέοι και οι νέες θα έχουν κάποιες απαντήσεις για τη σύγχρονη πραγματικότητα και την ερμηνεία της με βάση τη βασική γνώση που η εκπαίδευση στο σχολείο μας προσφέρει.

Σκοπός μας είναι κατά τη διάρκεια της συνάντησης οι μαθητές μέσα από video, εικόνες και δραστηριότητες να συμμετάσχουν ενεργά και να προκληθούν:

1. Να προσεγγίσουν σύγχρονα πολιτικά, κοινωνικά και πολιτιστικά θέματα και να επιχειρήσουν να τα ερμηνεύσουν.
2. Να σκεφτούν κριτικά και να αναπτύξουν κριτική στάση απέναντι στην πραγματικότητα και πώς αυτή παρουσιάζεται από τα ΜΜΕ.
3. Να μάθουν ότι η μελέτη του κόσμου απαιτεί διεπιστημονική προσέγγιση των φαινομένων.
4. Να αναγνωρίσουν τις θρησκευτικές ρίζες των φαινομένων και ζητημάτων του σύγχρονου κόσμου και της ζωής.
5. Να διερωτηθούν, να διαλεχθούν με τις απόψεις και τις στάσεις τους και να αποχωρήσουν κατά τι σοφότεροι!

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Εξερευνώντας τα όρια της ελεύθερης επιλογής

Ομάδα: 40 – 50 μαθητές, διάρκεια 120΄

Εισηγητής: Γιώργος Τσιτσιρίγκος, Εκπαιδευτής Επικοινωνίας

Η γλώσσα που μιλάμε καθημερινά, συχνά υπονοεί ότι δεν έχουμε τη δυνατότητα επιλογής, με αποτέλεσμα να μας οδηγεί στην αποποίηση των ευθυνών μας. Μέσα από εκφράσεις όπως «πρέπει», «υποχρεούμαι», «οφείλω», «έχω καθήκον», δηλώνουμε ότι οι πράξεις μας καθορίζονται από κάποια άλλη δύναμη, πέρα από την προσωπική μας επιλογή.

Η Μη Βίαιη Επικοινωνία (Nonviolent Communication, NVC), όπως αναπτύχθηκε από τον Marshall Rosenberg, μας βοηθά να συνειδητοποιήσουμε ότι εμείς είμαστε αυτοί που επιλέγουμε τις πράξεις μας και να αναλαμβάνουμε την ευθύνη γι' αυτές. Μας δείχνει πώς η ανάληψη της ευθύνης των πράξεών μας δρα με απελευθερωτικό τρόπο για τη ζωή μας και με ευεργετικό τρόπο για την κοινωνία. Παράλληλα, υπογραμμίζει τους κινδύνους που επιφυλάσσει μια γλώσσα που αρνείται τη δυνατότητα επιλογής και τις συνέπειες ενός τέτοιου προσανατολισμού.

Στόχος του προγράμματος είναι οι μαθητές να αποκτήσουν μεγαλύτερη συναίσθηση των πράξεών τους αλλά και της ευθύνης τους για τις προσωπικές τους επιλογές, καθώς επίσης και να αντιληφθούν καλύτερα τις επιπτώσεις που έχουν οι επιλογές τους στους υπόλοιπους ανθρώπους και στην κοινωνία.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει:

- Συζήτηση για την έννοια της ευθύνης
- Αναγνώριση εκείνων των στοιχείων της γλώσσας που συσκοτίζουν την προσωπική ευθύνη
- Κατανόηση της ελευθερίας επιλογής μέσα από προσωπικά παραδείγματα και ασκήσεις
- Εστίαση στα κίνητρα των ανθρώπινων πράξεων: Γνωριμία με τις ανάγκες
- Συζήτηση πάνω σε ιστορικά παραδείγματα αποποίησης της προσωπικής ευθύνης και των κοινωνικών συνεπειών της

- Ανίχνευση του προσωπικού τρόπου αντίληψης της ευθύνης και των συναισθημάτων που τη συνοδεύουν
- Συζήτηση και μοίρασμα στρατηγικών και τρόπων διαχείρισης της ευθύνης

Υλικά και εργαλεία προγράμματος:

- Power point
- Βίντεο
- Φυλλάδια εργασίας
- Flip chart

ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΟΥ ΣΤΗ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ

Οι έννοιες αλληλεγγύη, ανθρωπισμός και σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα

Ομάδα: 40 μαθητών, διάρκεια 90΄

Εισηγητές: Ευγενία Θάνου, Γενική Διευθύντρια της Οργάνωσης «Γιατροί του Κόσμου»
Αθανασία Ρετινιώτη, Κοινωνική Λειτουργός
Αναστάσιος Υφαντής, Κοινωνικός Λειτουργός

Οι «Γιατροί του Κόσμου» υλοποιούν πρόγραμμα ευαισθητοποίησης σε μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με σκοπό την προώθηση της ανοχής στη διαφορετικότητα.

Με άξονα την έννοια της διαφορετικότητας και της ξενοφοβίας και μέσω διαδραστικών συζητήσεων, μιλάμε με τους μαθητές για:

- Την έννοια της μετανάστευσης
- Αιτίες της μετανάστευσης
- Πώς ορίζεται η έννοια του «ξένου»;
- Πώς αντιμετωπίζουμε το «ξένο»;
- Υπάρχει φόβος για το «ξένο» και τι μας τον προξενεί;
- Ανάλυση της δικής μας συμπεριφοράς
- Αναγνώριση στερεοτύπων και προκαταλήψεων
- Συμφιλίωση, ενότητα, κοινωνική αλληλεγγύη
- Προβολή υλικού

ΑΓΧΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ; ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΤΟ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΩ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΕΡΑ

Ομάδα: 30 μαθητών, διάρκεια 90΄

Εισηγήτριες: Αναστασία Σοφianoπούλου, MSc, PhD, Ψυχολόγος, Διδάκτωρ Κλινικής Ψυχολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών
Αικατερίνη Σοφianoπούλου, MSc in Stress Management, Ψυχολόγος

Οι εξετάσεις είτε ενδοσχολικές (διαγωνίσματα, τεστ) είτε Πανελλήνιες συνδέονται με έντονο άγχος για τους περισσότερους μαθητές. Το άγχος, όταν βιώνεται σε φυσιολογικά επίπεδα, είναι δημιουργικό, παραγωγικό και κινητοποιεί. Όταν όμως ξεπερνά κάποιο όριο, εκδηλώνεται με συμπτώματα σε σωματικό (πονοκέφαλος, αίσθημα κόπωσης), σε ψυχολογικό (αίσθημα αποτυχίας, ευερεθιστότητα) και σε επίπεδο συμπεριφοράς (απόσυρση από άλλες δραστηριότητες, δυσκολία συγκέντρωσης, ανάγκη για αποφυγή της μελέτης). Το άγχος εξετάσεων εμφανίζεται όταν οι εξετάσεις αποτελούν για τον μαθητή μια ευκαιρία να αποδείξει στους γύρω του ή στον εαυτό του την ικανότητα και την αξία του. Ο φόβος μήπως απογοητεύσει τους σημαντικούς του ανθρώπους και η ανασφάλεια μήπως δεν τα καταφέρει του προκαλούν αρνητικές σκέψεις σε σχέση με την τελική του απόδοση οι οποίες με τη σειρά τους ενισχύουν το άγχος που βιώνει.

Βασικοί στόχοι του προγράμματος είναι:

- Ενημέρωση και ψυχοεκπαίδευση γύρω από το άγχος και το άγχος εξετάσεων (τι είναι το άγχος εξετάσεων, πώς ο τρόπος σκέψης σχετίζεται με το άγχος και επηρεάζει την απόδοση και την συγκέντρωση).
- Εκμάθηση τεχνικών για τη διαχείριση του άγχους κατά τη διάρκεια της μελέτης και κατά τη διάρκεια των εξετάσεων.
- Παρουσίαση τεχνικών για την αποτελεσματικότερη οργάνωση της μελέτης (σωστή διαχείριση χρόνου, πρόγραμμα μελέτης).

Για να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί υπάρχει:

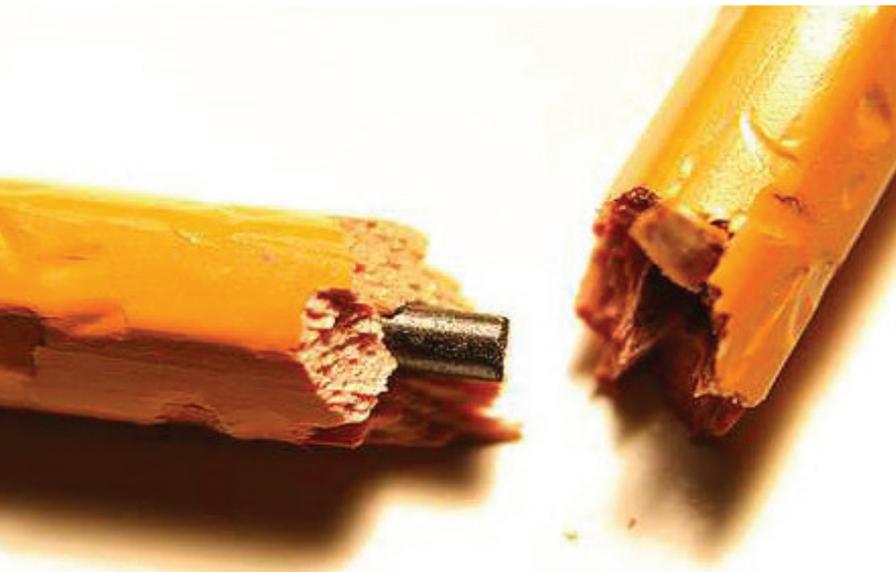
- Προβολή υλικού power-point
- Βιωματικές ασκήσεις
- Διανομή φύλλων ασκήσεων

ΜΑΘΑΙΝΩ ΝΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΩ ΚΑΙ ΝΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΖΟΜΑΙ ΤΟΝ ΘΥΜΟ ΜΟΥ

Ομάδα: 30 μαθητών, διάρκεια 90΄

Εισηγήτρια: Αναστασία Σοφianoπούλου, MSc, PhD, Ψυχολόγος, Διδάκτωρ Κλινικής Ψυχολογίας, Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο θυμός είναι ένα από τα πολλά συναισθήματα που βιώνουμε καθημερινά. Ανάλογα με την έντασή του, εκτείνεται συνήθως από ήπιο εκνευρισμό μέχρι έντονη οργή. Ο θυμός θεωρείται μια φυσιολογική αντίδραση του οργανισμού, κυρίως σε καταστάσεις που νιώθουμε ότι απειλούμαστε ή αδικούμαστε. Ειδικά

όταν θυμώνουμε, συχνά και έντονα, γινόμαστε επιθετικοί, με αποτέλεσμα να έχουμε προβλήματα στις σχέσεις μας με τους άλλους, αλλά και να βρισκόμαστε σε συνεχή ένταση, η οποία επιβαρύνει και το σώμα μας. Επειδή ο θυμός δημιουργεί πολλά προβλήματα στον εαυτό μας και στις σχέσεις μας με τους άλλους, είναι σημαντικό να μάθουμε πρώτα να τον αναγνωρίζουμε και στη συνέχεια να τον αντιμετωπίζουμε αποτελεσματικά.

Στόχοι του προγράμματος είναι οι μαθητές

- Να ενημερωθούν για τον θυμό: πώς δημιουργείται και πώς διατηρείται, τι συμβαίνει στο σώμα μας και στις σκέψεις

μας όταν θυμώνουμε και πότε φτάνουμε να γινόμαστε επιθετικοί απέναντι στους άλλους και στον εαυτό μας

- Να μάθουν να αναγνωρίζουν στον εαυτό τους τα πρώτα σημάδια του θυμού, αλλά και τις καταστάσεις που συνήθως τους θυμώνουν
- Να διακρίνουν τις τέσσερις κατηγορίες αντιδράσεων του θυμού, σε επίπεδο σκέψεων, συναισθημάτων, σωματικών αντιδράσεων και συμπεριφοράς
- Να συζητήσουν τρόπους για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του θυμού, να μάθουν δηλαδή να ελέγχουν τόσο την ένταση του θυμού που θα βιώσουν σε κάθε κατάσταση όσο και τις έντονες αντιδράσεις,
- Να φτιάξουν ένα προσωπικό σχέδιο διαχείρισης του θυμού

Για να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί υπάρχει:

- Προβολή υλικού power-point
- Διανομή φύλλων ασκήσεων
- Παιχνίδι ρόλου

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ**(Β΄, Γ΄ τάξεις) Ομάδα: 60 – 80 μαθητές, διάρκεια 90΄**

Εισηγητής: Θεοδόσης Τάσιος, Ομότιμος Καθηγητής ΕΜΠ

Στην αρχή υπενθυμίζεται ότι τα ελληνικά φύλα, ήδη από την προϊστορική εποχή, είχαν ροπή προς την Τεχνολογία. Είχαν θεό-Μηχανικό, τον Ήφαιστο, και είχαν μια Μυθολογία γεμάτη από τεχνικά επιτεύγματα και αυτόματα. Γίνεται κατόπιν αναφορά στην προηγμένη εγγειοβελτιωτική, οικοδομική και ναυπηγική Τεχνολογία των Μυκηναίων. Ύστερα περιγράφεται η άνθηση της αρχαιοελληνικής Τεχνολογίας, μετά την επίδραση της νεογέννητης ελληνικής Επιστήμης: αναφέρονται έργα του Θαλή, του Ευπαλίνου, του Αρχύτα κ.ά. Τέλος, γίνεται εκτενής αναφορά στην κορύφωση της Τεχνολογίας κατά την Ελληνιστική εποχή, με τη Χημεία, την εφεύρεση ποικίλων αντλιών, την πραγμάτωση Αυτοματισμών, καθώς και την παραγωγή πολλών επιστημονικών οργάνων, το σπουδαιότερο των οποίων υπήρξε ο αναλογικός Υπολογιστής του Μηχανισμού των Αντικυθήρων.

Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΠΟΛΕΩΣ**(Β΄, Γ΄ τάξεις) Ομάδα: 60 – 80 μαθητές, διάρκεια 90΄**

Εισηγητής: Μανώλης Κορρές, Καθηγητής Δρ. Αρχιτέκτονας – Μηχανικός Εθνικού Μετσόβειου Πολυτεχνείου Dr. h. c. F. U. Berlin

Η Πόλις ως ιστορικό φαινόμενο είναι αποτέλεσμα μιας πολιτικής διαδρομής με πολλούς σταθμούς –από την πτώση του Μυκηναϊκού Κόσμου έως την εμφάνιση της Δημοκρατίας– κατά την οποία οι κάτοικοι διαφόρων ελληνικών τόπων από υπήκοοι έγιναν πολίτες.

Για την κατανόηση του φαινομένου εξετάζεται το φυσικό, το οικονομικό και το ιστορικό πλαίσιο αυτού, όχι μόνον ως σύνολο γεωγραφικών, κλιματικών κοινωνικών και τεχνικών παραγόντων, αλλά ταυτοχρόνως ως σύνολο υφιστάμενο τις συνέπειες της ιστορικής εξελίξεως. Γενικότερα συσχετίζονται μείζονα γεγονότα, όπως η οικονομική και δημογραφική αύξηση, ο αποικισμός Σικελίας και Μεγάλης Ελλάδος, η ίδρυση των ολυμπιακών αγώνων, η εμφάνιση του ελληνικού αλφαβήτου και η επική ποίηση.

Ειδικότερα εξετάζεται η διαμόρφωση των αστικών κέντρων και η εντός αυτών θέση ιερών και ηρώων ιδρυτών ως τόπων μνήμης και ως μέσων διαμόρφωσης της ιστορικής ταυτότητας της πολιτείας και των πολιτών. Καλλιτεχνικά φαινόμενα, όπως π.χ. η αρχιτεκτονική των ναών ή τα είδη των αρχιτεκτονικών ρυθμών, εξετάζονται υπό αυτό το πνεύμα ως αποτελέσματα της συνεχούς επιδίωξης και ανάπτυξης των μέσων της κοινωνικής συνοχής και ταυτότητας. Ομοίως εξετάζονται πολεοδομικά και κτηριολογικά φαινόμενα όπως η γένεση της αγοράς και ο εξοπλισμός αυτής με δημόσια κτήρια στέγασης των σχετικών δραστηριοτήτων, ή η συνδυαστική δημιουργία χώρων και κτηρίων για την σωματική και την πνευματική καλλιέργεια: γυμνάσια, θέατρα, ωδεία κ.ά.

Ο ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ: ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητές: Γιάννης Σειραδάκης, Καθηγητής Αστρονομίας ΑΠΘ
 Ξενοφών Μουσάς, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών
 Μαρία Ζαφειροπούλου, Μουσειολόγος
 Νομική Παλαιοκρασσά, Αρχαιολόγος
 Διονύσης Κριάρης, Μαθηματικός, Κατασκευαστής Αρχαίων Οργάνων

Προϊστορικά κείμενα προσδιορίζουν τις ρίζες της Αρχαίας Ελληνικής Αστρονομίας και Κοσμολογίας τουλάχιστον 1000 χρόνια (Ήσιόδος, Όμηρος) πριν την κλασική (5^{ος} – 4^{ος} π.Χ. αιώνας) και ελληνοιστική (3^{ος} π.Χ. – 2^{ος} μ.Χ. αιώνας) περίοδο (Θαλής, Αναξιμένης, Πυθαγόρας, Εύδοξος, Αριστοτέλης, Αρίσταρχος, Ερατοσθένης, Ίππαρχος, Πτολεμαίος).

Κατά την κλασική και ελληνοιστική περίοδο υπολογίσθηκαν οι διαστάσεις και οι αποστάσεις των πέραν της Γης σωμάτων και μελετήθηκαν οι γεωμετρικοί και φυσικοί μηχανισμοί που διέπουν τις κινήσεις των αντικειμένων του Ηλιακού συστήματος. Μας εκπλήσσει η ακρίβεια των ημερολογίων, οι προβλέψεις εκλείψεων, η αναγνώριση του ηλιοκεντρικού συστήματος, κ.ά.

Ο Μηχανισμός των Αντικυθήρων (150 – 100 π.Χ.) περιέχει μερικούς από τους παραπάνω υπολογισμούς. Βρέθηκε τυχαίως, το 1900 μ.Χ, σε ένα αρχαίο ναυάγιο, κοντά στα Αντικύθηρα, από Συμιακούς σφουγγαράδες. Οι διαστάσεις του ήταν περίπου 30×20×10 cm –λίγο μεγαλύτερος από ένα σημερινό laptop– και περιείχε τουλάχιστον 30 συνεργαζόμενα γρανάζια, με τη βοήθεια των οποίων ήταν δυνατόν να υπολογισθεί, με μεγάλη ακρίβεια, η κίνηση του Ήλιου και της Σελήνης, οι φάσεις της Σελήνης και να προβλεφθούν εκλείψεις (ηλιακές ή σεληνιακές). Είχε μια διπλή κυκλική κλίμακα εμπροσθεν και δύο ελικοειδείς κλίμακες όπισθεν. Ο χειριστής μπορούσε να επιλέξει (στην εμπρόσθια κυκλική κλίμακα) μια οποιαδήποτε ημερομηνία χρησιμοποιώντας έναν στρόφαλο (μανιβέλα). Ο στρόφαλος εμπλεκόταν συγχρόνως με μία σειρά συνεργαζομένων γραναζιών, που κινούσαν διάφορους δείκτες, οι οποίοι έδειχναν τα αστρονομικά φαινόμενα που αναφέρθηκαν παραπάνω, πάνω στις υπόλοιπες κλίμακες του οργάνου. Περιείχε επίσης ένα εκτεταμένο εγχειρίδιο χρήσης, 3000 γράμματα του οποίου έχουν διαβαστεί (μετά από 2000 χρόνια!). Οι κύριες λειτουργίες του Μηχανισμού των Αντικυθήρων έχουν

αποκρυπτογραφηθεί με τη χρήση εξειδικευμένων καινοτόμων μεθόδων.

Μέχρι σήμερα, δεν έχει βρεθεί κανένας μηχανισμός με γρανάζια πριν την εποχή που κατασκευάστηκε ο Μηχανισμός των Αντικυθήρων και πέρασαν περισσότεροι από 16 αιώνες για να κατασκευαστεί κάποιος μηχανισμός που να συγκρίνεται με την τεχνολογική πολυπλοκότητά του. Για το λόγο αυτό ο αστρονομικός αυτός μηχανισμός καθιστά επιτακτική την ανάγκη να γραφτούν ξανά τα βιβλία για την ιστορία και την εξέλιξη της παγκόσμιας ιστορίας της Τεχνολογίας.

ΠΕΙΡΑΙΑΣ ΕΝΑ ΛΙΜΑΝΙ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΔΥΟ ΚΟΣΜΟΥΣ

Ομάδα: 40 - 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητής: Νίκος Μπελαβίλας, Δρ. Αρχιτέκτων – Πολεοδόμος, Επ. Καθηγητής ΕΜΠ

Η γέννηση της νεότερης πόλης του Πειραιά, ως επιλείου της πρωτεύουσας συντελέστηκε ακριβώς στη στιγμή μιας μεγάλης αλλαγής. Τότε, στα μέσα του 19ου αιώνα, ο προβιομηχανικός κόσμος έφθανε στο τέλος του και ένας νέος κόσμος, αυτός της βιομηχανικής εποχής, αναδύοταν. Το λιμάνι του Πειραιά δημιουργήθηκε επάνω σε αυτό το χρονικό μεταίχιμο, ενώ ταυτόχρονα βρισκόταν επίσης σε ένα σημαντικό γεωγραφικό σύνορο, στο σταυροδρόμι της Μεσογείου, εκεί που η Ευρώπη ανταμώνει την Ανατολή. Σε αυτόν τον τόπο και αυτή την ιδιόμορφη εποχή, ο Πειραιάς αναδείχθηκε σε ένα από τα πλέον σημαντικά ευρωπαϊκά και μεσογειακά λιμάνια.

Το πρόγραμμα παρακολουθεί την εξέλιξη από την ίδρυση του Πειραιά έως σήμερα μέσα από το τρίπτυχο πόλη – λιμάνι – βιομηχανία.

ΣΤΕΡΕΟΧΗΜΕΙΑ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ ΕΝΩΣΕΩΝ - Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΦΡΑΣΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

(Β΄, Γ΄ τάξεις) Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγήτρια: Παναγιώτα Μουτεβελή-Μηνακάκη, Αν. Καθηγήτρια Τμήματος Χημείας Πανεπιστημίου Αθηνών, Εργαστήριο Οργανικής Χημείας

Στερεοχημεία είναι η ενότητα της Χημείας που εξετάζει τη δομή των μορίων στο χώρο, από την οποία εξαρτάται η μεταξύ τους αναγνώριση και αλληλεπίδραση, βασικές προϋποθέσεις για την έκφραση της ανθρώπινης ζωής.

Το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα έχει διεπιστημονική θεματολογία και στοχεύει –με τον απλούστερο δυνατό τρόπο– να μεταφέρει στους μαθητές την πεμπτουσία της Χημείας ως εκείνης της βασικής επιστήμης που ερμηνεύει πολύ σημαντικές διεργασίες της καθημερινής ζωής.

Για παράδειγμα:

Πώς η δομή των βασικών συστατικών των βιομορίων (αμινοξέα, σάκχαρα, νουκλεοτίδια, λιπαρά οξέα) καθορίζουν το συνολικό τους σχήμα στον χώρο; Σε ποιες δομικές αλλαγές μορίων βασίζεται η όρασή μας; Πού οφείλεται η διαφορετική αντίληψη της οσμής και της γεύσης διαφόρων ενώσεων; Γιατί είναι δυνατή η πέψη μόνο του αμύλου από τον άνθρωπο και όχι της κυτταρίνης; Πώς η χημική (αλλά κυρίως η οπτική) καθαρότητα των φαρμάκων καθορίζει τη δράση τους; Σε αυτά και άλλα ερωτήματα η Στερεοχημεία δίνει την απάντηση, χωρίς να απαιτούνται παρά ελάχιστες διευκρινίσεις.

Τότε γίνεται αντιληπτό ότι η Χημεία δεν εξετάζει μόνο αντιδράσεις λειτουργικών ομάδων και χημικές εξισώσεις. Τότε η Χημεία γίνεται το ποίημα της ίδιας της Δημιουργίας. Ένα ποίημα που αξίζει κανείς να μελετά για να ερμηνεύει καλύτερα την καθημερινότητά του ή ένα ποίημα που μπορεί να τον εμπνεύσει για να εντρυφήσει στην επιστήμη της Χημείας και την έρευνά της.

Τα περιεχόμενα του προγράμματος είναι τα εξής:

- Ανοικτή Πρόσβαση στη Γνώση
- Πνευματικά Δικαιώματα
- Ανοικτές Άδειες Creative Commons
- Ανοικτοί Εκπαιδευτικοί Πόροι
- Αναζήτηση περιεχομένου ανοικτής γνώσης
- Αναζήτηση περιεχομένου με ανοικτές άδειες

Κατά τη διάρκεια του προγράμματος οι μαθητές εξερευνούν τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να βρουν και να χρησιμοποιήσουν ανοικτό περιεχόμενο, ενώ στο τέλος του σεμιναρίου δημιουργούν ένα σύντομο κόμικ, το οποίο αποτυπώνει τις δεξιότητες και την εμπειρία που απέκτησαν από τις παραπάνω δραστηριότητες. Μοιράζονται στον ψηφιακό κόσμο ώστε να συμβάλουν στην επαναχρησιμοποίηση και τη διάδοση του ανοικτού περιεχομένου.

Μαθησιακοί Στόχοι

Στο επίπεδο των Γνώσεων

- Να γνωρίσουν τους περιορισμούς που προκύπτουν από τα Πνευματικά Δικαιώματα
- Να γνωρίσουν τους ανοικτούς εκπαιδευτικούς πόρους και τις ανοικτές άδειες

Στο επίπεδο των δεξιοτήτων

- Να εξοικειωθούν με το ανοικτό περιεχόμενο και τις ανοικτές άδειες
- Να χρησιμοποιούν πηγές και μεθόδους εύρεσης ανοικτού περιεχομένου

Στο επίπεδο των Στάσεων

- Να υιοθετήσουν θετική στάση ως προς τις ανοικτές άδειες Creative Commons
- Να ενστερνιστούν την κουλτούρα και την οικολογία του ανοικτού περιεχομένου
- Να παρουσιάσουν την εμπειρία τους κατά την εμπλοκή τους στις δραστηριότητες του προγράμματος

ΟΡΥΚΤΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητής: Δημήτρης Κούνδουρος, Εκπαιδευτικός, Γεωλόγος, Περιβαλλοντολόγος

Τα περισσότερα από τα αντικείμενα που συναντάμε στην καθημερινότητα μας (αλλά και άλλα θέματα όπως η θέρμανση, η μετακίνηση, η διατροφή μας, γενικά όσα σχετίζονται με την ποιότητα της ζωής μας) συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με τον ορυκτό πλούτο. Αρκεί να λάβουμε υπόψη ότι στη διάρκεια της ζωής μας χρησιμοποιούμε ως και 400 τόνους ορυκτών.

Είναι άραγε δυνατή η επιβίωση του ανθρώπου σήμερα χωρίς τη χρήση των προϊόντων που προέρχονται από τα μεταλλεύματα, χωρίς τα καύσιμα, χωρίς τα λατομικά ορυκτά; Ακόμη και η συζήτηση για παρόμοιες καταστάσεις παραπέμπει στη σφαίρα της ουτοπίας.

Ποιος είναι λοιπόν ο δρόμος που πρέπει να ακολουθήσει η ανθρωπότητα ώστε να συνδυάσει τη χρήση των ορυκτών πόρων με την προστασία του περιβάλλοντος; Ή αλλιώς ποιος είναι ο δρόμος για την αειφορική ανάπτυξη σε σχέση με τον ορυκτό πλούτο;

Στο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα παρουσιάζονται οι βασικές έννοιες, αναπτύσσονται ζητήματα της επικαιρότητας και διερευνώνται ερωτήματα οικονομικής, ηθικής και πολιτισμικής φύσης. Συζητούνται επίσης ζητήματα ανάπτυξης της σύγχρονης Ελλάδας με όχημα τον ορυκτό πλούτο, όπως το πετρέλαιο, κοιτάσματα με πολύ σημαντικά αποθέματα μεταλλικών και βιομηχανικών ορυκτών, λιγνίτη, γεωθερμικά ρευστά κ.λπ. Σε αυτά συμπεριλαμβάνονται ευγενή μέταλλα, ορυκτά υψηλής τεχνολογίας και ορυκτές «σπάνιες γαίες».

Δομή του προγράμματος

- Ερωτήσεις – συζήτηση για ανάπτυξη ενδιαφέροντος
- Μεταλλεία και ανθρώπινος πολιτισμός. Εποχές του λίθου, του χαλκού, του σιδήρου. Μεγάλα μεταλλεία της αρχαιότητας: Λαύριο, Χαλκιδική, Παγγαίο, Θάσος, Κύπρος. Πλεονεκτήματα και επιπτώσεις της μεταλλείας
- Δημιουργία των ορυκτών και των πετρωμάτων. Λιθοσφαιρικές πλάκες. Ορογένεση. Γεωλογική δομή περιοχής
- Έρευνα για τον εντοπισμό των εκμεταλλεύσιμων ορυκτών (γεωλογική χαρτογράφηση, γεωτρήσεις, γεωφυσικές μέθοδοι, κ.λπ.). Χάρτες γεωλογικοί, κοιτασματολογικοί, τεκτονικοί κ.λπ. Γεωλογικές τομές
- Ο ορυκτός πλούτος της Ελλάδας. Μεταλλικά και μη μεταλλικά ορυκτά. Ενεργειακές πρώτες ύλες. Σπάνιες γαίες. Επαγγέλματα που σχετίζονται με τη μεταλλεία
- Μεταλλεία και περιβάλλον. Επιπτώσεις στο περιβάλλον από την εξόρυξη και επεξεργασία των μεταλλευμάτων (ρύπανση, όξινη βροχή, φαινόμενο του θερμοκηπίου, στοιβάδα του όζοντος κ.λπ.) Αποκατάσταση περιβάλλοντος
- Μεταλλεία και βιώσιμη ανάπτυξη. Η ανάγκη να περιορίσουμε τις καταναλωτικές μας ανάγκες. Ανακύκλωση (recycle-reuse-reduce). Ανάλυση κύκλου ζωής ενός προϊόντος (ένα κουτάκι αναψυκτικού από αλουμίνιο)
- Ηθικές αξίες και ευτυχία. Συζήτηση: ποια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά μιας καλής ποιότητας ζωής; Ποιοι δείκτες μετρούν την ποιότητα ζωής; Τι σημαίνει για τους μαθητές ο όρος «προσωπική ευθύνη»; Τι σημαίνει η λέξη ευτυχία για ένα παιδί στη Νιγηρία, στο Βερολίνο, στην Τζακάρτα;
- Προβολή υλικού

ΚΑΙΡΟΣ ΚΑΤΑ ΒΟΥΛΗΣΗ

Από τους καινούς και τις αναθυμιάσεις των θρώτων βροχοποιών ως τη σφοδρά των νεφών με χημικές ουσίες και τη χρήση ηλεκτρομαγνητικών κυμάτων

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητής: Δημήτρης Ζιακόπουλος, Μαθηματικός, Μετεωρολόγος, Συγγραφέας

Οι πρώτες προσπάθειες ελέγχου του καιρού από τον άνθρωπο άρχισαν τον 19ο αιώνα με μεθόδους χωρίς επιστημονική βάση και κορυφώθηκαν κατά τη διάρκεια του δεύτερου μισού του 20ού αιώνα μετά την ανακάλυψη ότι η σπορά των νεφών με χημικές ουσίες όπως ο ιωδιούχος άργυρος μπορεί να επηρεάσει τις διαδικασίες παραγωγής βροχής ή χιονιού και να αποτρέψει τη δημιουργία χαλαζοκόκκων μεγάλου μεγέθους. Τις δεκαετίες που ακολούθησαν εφαρμόστηκαν, και εξακολουθούν να εφαρμόζονται, προγράμματα τροποποίησης του καιρού στις περισσότερες περιοχές του κόσμου, συμπεριλαμβανομένης και της χώρας μας.

Τα τελευταία χρόνια γίνονται πειράματα τροποποίησης του καιρού με τη σπορά των νεφών με νέες χημικές ουσίες όπως είναι οι ζελατίνες ή με τη χρησιμοποίηση άλλων μέσων στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα ηλεκτρομαγνητικά κύματα.

Στο βασικό ερώτημα αν πρέπει ο άνθρωπος να παρεμβαίνει στα καιρικά φαινόμενα, κανείς δεν θα είχε αντίρρηση για την τεχνητή πρόκληση βροχής εκεί που υπάρχει ξηρασία ή για την αποδυνάμωση των θυελλών εκεί που αυτές έχουν τη δύναμη να σκοτώνουν. Ωστόσο ελάχιστοι άνθρωποι θα συμφωνούσαν στην τροποποίηση του καιρού με τη χρησιμοποίηση χημικών ουσιών ή μέσων που θα μπορούσαν να αποβούν καταστροφικά για το περιβάλλον.

- Προβολή υλικού
- Συζήτηση

Η ΘΑΛΑΣΣΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ομάδα: 40 μαθητών, διάρκεια 90΄

Εισηγήτριες: Τζελίνα Χαρλαύτη, Καθηγήτρια Ναυτιλιακής Ιστορίας Ιονίου Πανεπιστημίου
Κατερίνα Γαλάνη, Δρ. Πανεπιστημίου Οξφόρδης

Το αντικείμενο του προγράμματος είναι η σχέση των Ελλήνων με τη θάλασσα και ιδιαίτερα στον επιχειρηματικό χώρο της ναυτιλίας. Τα τελευταία 40 χρόνια οι Έλληνες κατέχουν τον μεγαλύτερο στόλο στον κόσμο, μεγαλύτερο από εκείνο των Ηνωμένων Πολιτειών, της Γερμανίας, της Κίνας ή της Ιαπωνίας. Γιατί;

Το πρόγραμμα αναζητά την άνοδο της ελληνικής ναυτιλίας από τον 18ο αιώνα, όταν την προεπαναστατική περίοδο οι ήρωες του '21 ήταν θαλασσοδαρμένοι καπετάνιοι στις θαλάσσιες ρότες της Μεσογείου, της Μαύρης Θάλασσας και του Ατλαντικού. Στην περίοδο του ελληνικού κράτους του 19ου αιώνα, οι караβοκύρηδες που κατείχαν 2.500 μεγάλα ιστιοφόρα διαφέντευαν τις μεταφορές όλης της Μεσογείου και της Μαύρης Θάλασσας προς στα λιμάνια της Βόρειας Ευρώπης. Στον 20ό και 21ο αιώνα η ναυτιλία των Ελλήνων είναι η μεγαλύτερη ναυτιλία του κόσμου και πλέει σε όλες τις θάλασσες και τους ωκεανούς του κόσμου. Γιατί;

Το πρόγραμμα καλύπτει την περίοδο από τον 18ο αιώνα μέχρι σήμερα και εντοπίζει τους λόγους ανάπτυξης, επέκτασης και επικράτησης της ελληνικής ναυτιλίας. Σκοπός του προγράμματος είναι να εξεταστεί η ιδιαιτερότητα της ελληνικής ναυτιλίας, αλλά και η στενή σύνδεση και οικονομική εξάρτηση των Ελλήνων με τη θάλασσα και τις θαλάσσιες επιχειρήσεις.

- Προβολή υλικού

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ ΚΑΙ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ

Ομάδα: 40 μαθητών, διάρκεια 90΄

Εισηγήτριες: Τζελίνα Χαρλαύτη, Καθηγήτρια Ναυτιλιακής Ιστορίας Ιονίου Πανεπιστημίου
Κατερίνα Γαλάνη, Δρ. Πανεπιστημίου Οξφόρδης

Στο συγκεκριμένο πρόγραμμα θα καταδειχθεί η σύνδεση της ελληνικής ναυτιλίας με τις ελληνικές κοινότητες της διασποράς από τον 18ο μέχρι και τον 20ό αιώνα. Το εμπόριο και η ναυτιλία ξεπέρασαν τα στενά όρια του ελλαδικού χώρου αξιοποιώντας τα επιχειρηματικά δίκτυα της ελληνικής διασποράς, που εξαπλώνονταν στα μεγάλα λιμάνια της Δυτικής Ευρώπης και της Μαύρης Θάλασσας, φτάνοντας μέχρι τον Νέο Κόσμο και την Ινδία. Οι Έλληνες της Διασποράς, όπως οι αδερφοί Βαλλιάνοι, Ράλλη, Ροδοκανάκη, Πετροκόκκινοι, φτάνοντας μέχρι τον Ωνάση στον 20ό αιώνα, αναδείχθηκαν σε πρωταγωνιστές στους τόπους όπου εγκαταστάθηκαν, αναπτύσσοντας μεγάλη οικονομική δραστηριότητα.

Στο πρόγραμμα εξετάζουμε πώς οι Έλληνες που ήταν εγκατεστημένοι στο εξωτερικό, βρίσκονταν σε στενή επικοινωνία με τους ναυτότοπους του Ιονίου και του Αιγαίου, κρατώντας πάντα τη σύνδεση με την ιδιαίτερή τους πατρίδα, λειτουργώντας μεταξύ άλλων ως εμπορικοί αντιπρόσωποι στα μεγάλα λιμάνια του κόσμου, ναυλωτές πλοίων, επενδυτές στις ναυτιλιακές επιχειρήσεις του τόπου τους. Η οικονομική συνεργασία επισφραγιζόταν με επιγαμίες και άλλες κοινωνικές πρακτικές, που σφυρηλατούσαν ένα δίκτυο εμπιστοσύνης και κοινών συμφερόντων, μέσα από το οποίο διακινούνταν εμπορικές πληροφορίες και κεφάλαια απαραίτητα για την ναυτιλιακή δραστηριότητα. Τα δίκτυα αυτά συνένωναν τους Έλληνες της Διασποράς με τους Έλληνες του ελλαδικού χώρου.

- Προβολή υλικού

ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΝΑΥΤΟΤΟΠΟΙ

Τα νησιά με τη μεγάλη ναυτική παράδοση στο Αιγαίο και το Ιόνιο

Ομάδα: 40 μαθητών, διάρκεια 90'

Εισηγήτριες: Τζελίνα Χαρλαύτη, Καθηγήτρια Ναυτικής Ιστορίας Ιονίου Πανεπιστημίου
Κατερίνα Γαλάνη, Δρ. Πανεπιστημίου Οξφόρδης

Όλα τα ελληνικά νησιά που είναι γεμάτα τουρίστες σήμερα, όπως η Μύκονος, η Σαντορίνη, η Σκιάθος, η Σκόπελος, οι Σπέτσες, η Ύδρα, η Χίος, τα Ψαρά, η Ιθάκη ή η Κεφαλονιά έχουν χτιστεί από το μόχθο της θάλασσας. Παρά το μικρό τους μέγεθος και τους περιορισμένους φυσικούς πόρους, ήδη από τον 18ο αιώνα αποτελούσαν ναυτοτόπους (ναυτικούς τόπους), που επικοινωνούσαν με τα μεγάλα λιμάνια της Μεσογείου και του Ατλαντικού, φέρνοντας γνώσεις και κεφάλαια στον ελληνικό χώρο.

Στο πρόγραμμα θα δούμε πώς γύρω από τη θάλασσα περιστράφηκε όλη η οικονομική τους δραστηριότητα, από τη ναυπήγηση του πλοίου μέχρι την επάνδρωσή του, τη ναύλωση και την προώθηση των φορτίων. Το καθένα από τα νησιά του Ιονίου και του Αιγαίου έχει τη δική του ναυτική παράδοση και ιδιαιτερότητα, την οποία και θα εξετάσουμε, αλλά όλα μαζί συναποτελούν τις «συνοικίες μιας διάσπαρτης ελληνικής θαλάσσιας πολιτείας». Τα νησιά βρίσκονταν σε επικοινωνία μεταξύ τους και συνεργάζονταν στενά, ανταλλάσσοντας επιχειρηματικές πρακτικές, κεφάλαια, προϊόντα και ανθρώπινο δυναμικό.

Στο πρόγραμμα θα μελετήσουμε τους σπουδαιότερους ναυτοτόπους, δίνοντας έμφαση στην ανάδειξη πρώτα της ναυτιλίας του Ιονίου πελάγους στις αρχές του 18ου αιώνα και στη συνέχεια του Αιγαίου, που τη διαδέχτηκε στα προεπαναστατικά χρόνια. Θα ακολουθήσουμε τα πλοία και τα φορτία τους στους θαλάσσιους προορισμούς τους αλλά ταυτόχρονα θα γνωρίσουμε και τις ναυτικές πολιτείες απ' όπου ξεκινούσαν, και τους караβοκύρηδες.

- Προβολή υλικού

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗΝ 25^η ΜΑΡΤΙΟΥ 1821 ΘΕΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

Το πρόγραμμα θα διεξαχθεί από 16 – 23 Μαρτίου 2015

Ομάδα: 40 – 60 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγήτρια: Μαρία Ευθυμίου, Αν. Καθηγήτρια Νεότερης Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών

- Οργάνωση του στρατού και του στόλου
- Σύνθεση των σωμάτων πολέμου
- Πολιτικά ζητήματα της Επανάστασης
- Φιλελληνισμός

Υπεύθυνη Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων: Καλή Κυπαρίσση
Τηλ. επικοινωνίας: 210 4297540 -1 – 2, Fax: 210 4296024
Ηλεκτρονική διεύθυνση: info@laskaridou.gr
Ιστοσελίδα: www.laskaridou.gr

